

Ελευθερόπολις

ΤΡΙΜΗΝΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΩΝ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ ΧΑΝΙΩΝ

ΧΡΟΝΟΣ 24^{ος} • ΦΥΛΛΟ 93^ο • ΑΠΡΙΛΙΟΣ, ΜΑΪΟΣ, ΙΟΥΝΙΟΣ 2019 • ΤΙΜΗ 0,01 ΕΥΡΩ • ΣΟΥΛΙΟΥ 124 ΤΚ 173 42 ΑΘΗΝΑ

Η «Ελευθερόπολις» εύχεται στους Αρμενιανούς και στους φίλους της, καλό καλοκαίρι και καλές διακοπές που να περιλαμβάνουν επίσκεψη στο ιστορικό και πανέμορφο χωριό μας, που τόσο νοσταλγούμε, με υγεία, διασκέδαση και επιστροφή στα ήθη και έθιμά μας.

Νέο Συμβούλιο τοπικής Κοινότητας Αρμένων

Μετά τις εκλογές της 26^{ης} Μαΐου, το νέο Τοπικό Συμβούλιο Αρμένων, προέκυψε ως εξής:

Χαιρετάκης Βασίλης του Αντωνίου, ψήφοι 113

Καλιβρετάκης Στέλιος του Χαρίδημου, ψήφοι 93

Τσιτσιρίδης Χρήστος του Ιωσήφ, ψήφοι 87

Ροκάκη Στέλλα, σύζυγος Στάθης Καλούδη, ψήφοι 86

Καλιβρετάκη Αικατερίνη του Στυλιανού, ψήφοι 39

Καλιβρετάκης Γεώργιος του Αντωνίου, ψήφοι 39

Πρόεδρος εκλέγεται ο πλειοψηφών σύμβουλος, **Χαιρετάκης Βασίλης**. Εκκρεμεί κλήρωση από το Πρωτοδικείο Χανίων ανάμεσα στους ισοψηφίσαντες, **Καλιβρετάκη Αικατερίνη** και **Καλιβρετάκη Γεώργιο**.

Αχ μάνα!

Τόσα χρόνια κρεμασμένη στον τοίχο κι ακόμη δεν έμαθες, μάνα, να μιλάς... Στεγνώνω τη σταγόνα το νερό που τρέχει απ' τα χείλη σου και ψάχνω τη μαγκούρα. Τακτοποιώ ληγμένα της χρονιάς, που έφυγες, πακέτα, που δεν έληξαν ποτέ, σχίζω χαρτιά, σε κλείνω μες στο κάδρο... Αποκωδικοποιώ μειδιάμα, σιωπή, μετρώ απώλειες και κόστος. Ασωτεύω στο ελάχιστο κι εγώ. Κι όσο κι αν λέω πως σε ξέχασα εκεί εσύ, ακίνητη κι αμίλητη. Η Ιστορία ξαναγράφεται, μάνα, με σιωπή και με πόνο.

Αντί δώρου στη μάνα μου
Πόπη Λαμπρινέα - Γαβριλάκη

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ 2019

Από αριστερά Γιάννης Παπαδομανωλάκης, Μανώλης Πιπεράκης, Γιώργης Νικητάκης, (1963-64). Από την αφήγηση του Μανώλη Πιπεράκη στο προηγούμενο και στο παρόν τεύχος.

Στο τεύχος που έχετε στα χέρια σας, μπορείτε να διαβάσετε...

- ❖ **σελ. 2:** Φωτίζοντας τον πολιτικό Νίκο Καζαντζάκη, από τα Χ.Ν., Δ. Μαριδάκης
- ❖ **σελ. 3:** Η Ροδαρά μας, του Χαράλαμπου Ελευθεροπολίτη
- ❖ **σελ. 4 & 5:** Το τετράγωνο της Υ(;) ποκατινής τεντώστρας και ο φίλος μου ο Γιώργης, του Μανώλη Ευθ. Πιπεράκη
- ❖ **σελ. 6:** Το Γραμματσάκι μας, του γερω-Χαράλαμπου
- ❖ **σελ. 6:** Η μετάλλαξη των επικοινωνιακών μας σχέσεων
- ❖ **σελ. 7:** Σε παλιούς και νέους Ελευθεροπολίτες, του Ελευθερόστομου -εραστή τσ'αλήθειας
- ❖ **σελ. 8:** Ταξί, της Κικής Βασσάλου
- ❖ **σελ. 9:** Τα αποτελέσματα των εκλογών του Μαΐου 2019
- ❖ **σελ. 10 & 11:** Η Πομπεμένη, της Νέλλης Παπαγιαννάκη
- ❖ **σελ. 12:** Η ψήφος του παπούλη, του Γ. Καπριδάκη
- ❖ **σελ. 13:** Νέος διδάκτορας ο Στρατής Μπουρνάζος
- ❖ **σελ. 14:** Αυτοί που φεύγουν...
- ❖ **σελ. 15:** Αρμενιανά ομοιοκατάληκτα, του Παλιού Αρμενιανού
- ❖ **σελ. 16:** Κοινωνικά, Επιτυχίες, Δωρεές, Ειδήσεις

«Φωτίζοντας» τον πολιτικό Νίκο Καζαντζάκη

Παρουσιάστηκε στα Χανιά, στην αίθουσα του Φιλολογικού Συλλόγου «Ο Χρυσόστομος», ο συλλογικός τόμος «**Ο Νίκος Καζαντζάκης και η πολιτική**» ο οποίος κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις «Καστανιώτη».

«Φως» σε μια λιγότερο προβλεπόμενη πτυχή του Καζαντζακικού βίου και έργου έρχεται να ρίξει ο συλλογικός τόμος που, όπως υπογράμμισε ο πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη (ΔΕΦΝΚ), Γιώργος Στασινάκης, έλειπε καθώς αφορά ένα πεδίο που δεν είχε μελετηθεί επαρκώς. Τα κείμενα του βιβλίου αποτελούν εισηγήσεις που πραγματοποιήθηκαν, με αφορμή τη συμπλήρωση 60 χρόνων από τον θάνατο του μεγάλου Κρητικού συγγραφέα και 30 χρόνων από την ίδρυση της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη (ΔΕΦΝΚ), σε επιστημονικό συνέδριο που οργανώθηκε υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας, τον Φεβρουάριο του 2018.

«Είναι εξαιρετικές μελέτες που φωτίζουν τη σκέψη και τη δράση του Καζαντζάκη γύρω από τον Τρίτο Κόσμο, την τέχνη και την πολιτική, γεγονότα όπως η απέλασή του από την Βρετανία, αμφιλεγόμενες θέσεις, όπως ότι τον είπαν φασίστα κι ότι ύμνησε τον Φράνκο ή ότι ήταν κομμουνιστής κ.λπ. Είναι ένα σημαντικότατο βιβλίο, με εξαιρετικές μελέτες που έχουν γράψει πολιτικοί, δημοσιογράφοι, καθηγητές πανεπιστημίου και συγγραφείς», ανέφερε ο κ. Στασινάκης, Πρόεδρος της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη (ΔΕΦΝΚ).

Από αριστερά διακρίνεται ο πρόεδρος του «Χρυσόστομου» **Κ. Μαυρακάκης**, ο πρόεδρος της ΔΕΦΝΚ **Γ. Στασινάκης**, η υπεύθυνη του τοπικού τμήματος της ΔΕΦΝΚ Χανίων **Ρ. Βουράκη**, ο αντιπρόεδρος του ελληνικού τμήματος της ΔΕΦΝΚ **Σ. Μιχελογιάννης** και ο πρώην πρόεδρος του Πολυτεχνείου Κρήτης **Γ. Φίλης**.

Ο πρώην πρόεδρος του Πολυτεχνείου Κρήτης Γιάννης Φίλης σημείωσε, μεταξύ άλλων, ότι ο Καζαντζάκης ήταν ο λογοτέχνης-φιλόσοφος που τον απασχολούσε η ανθρώπινη κατάσταση και, άρα, τον ενδιέφερε η πολιτική, με τον δικό του ιδιόμορφο τρόπο: «Ήταν ένας άνθρωπος της διανόησης και του λόγου. Δεν ήταν όμως αδιάφορος για τις εξελίξεις γύρω του. Και επειδή ήταν ελεύθερο πνεύμα, εκφράστηκε ελεύθερα για την πολιτική, πήρε ένα μικρό βάπτισμα σε αυτήν, εξυβρίστηκε από μικρούς ανθρώπους, διώχθηκε από εκείνους που δεν μπόρεσαν να τον κατανοήσουν. Εκείνοι όμως έσβησαν στη συνήθη λήθη. Εκείνος παραμένει πεισματικά επίκαιρος. Αυτή είναι η πλευρά του Καζαντζάκη που αυτός ο τόμος αναδεικνύει με σφαιρικό και βαθύ τρόπο. Ο μελετητής του συγγραφέα θα τον βρει απαραίτητο στην επίδωξη της κατανόησης του ανθρώπου και του έργου του. Πρωτίστως θα βρει έναν άνθρωπο που νοιάστηκε και πάλεψε για τον άνθρωπο, το περιβάλλον, την αλήθεια. Έναν μεγάλο ανθρωπιστή». Ο πρώην βουλευτής, μέλος της συντονιστικής επιτροπής και αντιπρόεδρος του ελληνικού τμήματος της ΔΕΦΝΚ Σήφης Μιχελογιάννης ανέφερε ότι ο Καζαντζάκης είναι περισσότερο γνωστός για το λογοτεχνικό του έργο που ανέπτυξε τα τελευταία 9 χρόνια της ζωής του στην Αντίπ της Γαλλίας. «Ωστόσο, από νωρίς έδινε έμφαση στην πράξη και πως η θεωρία αξίζει μόνο ως προετοιμασία της πράξης», τόνισε ο κ. Μιχελογιάννης και πρόσθεσε πως ο Καζαντζάκης υπήρξε ένας άνθρωπος του αγώνα και της δράσης. Αναφέρθηκε ακόμα στην πολιτική δράση

του Καζαντζάκη ως γενικού διευθυντή του Υπουργείου Περιθάλψεως που ανέλαβε να φέρει τους Έλληνες του Καυκάσου στην Ελλάδα, ως ιδρυτή ενός σοσιαλιστικού κόμματος που διατέλεσε πρόεδρος του αλλά και ως υπουργό της κυβέρνησης Σοφούλη. «Όλα αυτά τα στοιχεία της έντασης της πολιτικής τα μετέφερε στη λογοτεχνία του και γι' αυτό θα διαβάζεται πάντα», σχολίασε ο κ. Μιχελογιάννης. Η φιλόλογος, υπεύθυνη του τοπικού τμήματος της ΔΕΦΝΚ Χανίων, Ρούλα Βουράκη, επεσήμανε για το βιβλίο ότι είναι μια ενδιαφέρουσα δουλειά που συμμετέχουν άνθρωποι της πολιτικής, του πνεύματος και της τέχνης, φέρνοντας στο προσκήνιο μια όψη της δράσης και του έργου του Καζαντζάκη που δεν έχει φωτιστεί ακόμα.

Ο δάσκαλος και λογοτέχνης Βαγγέλης Κακατσάκης που συντόνισε την εκδήλωση χαρακτήρισε «είδηση» την έκδοση του συγκεκριμένου βιβλίου καθώς πραγματεύεται τη σχέση του Καζαντζάκη με την πολιτική. «Πάνω από όλα και πρώτα από όλα θα λέγαμε ότι ο Καζαντζάκης υπήρξε ένας πολιτικός της ευθύνης», σημείωσε σχετικά. Τη βιβλιοπαρουσίαση συνδιοργάνωσαν η Περιφερειακή Ενότητα Χανίων, ο Φιλολογικός Σύλλογος «Ο Χρυσόστομος» και οι εκδόσεις Καστανιώτη, σε συνεργασία με τη ΔΕΦΝΚ και την υποστήριξη του βιβλιοπωλείου Πετρακί.

Από τα Χανιώτικα Νέα
Δημήτρης Μαριδάκης

Η «Ε» ενημερώνει ότι η ύλη για το επόμενο φύλλο θα πρέπει να έχει φτάσει στην εφημερίδα μέχρι 23/8/2019.

ελευθερόπολις

Τριμηνιαία έκδοση του Συλλόγου
Αρμενιανών Χανίων
«Ο ΚΡΙΤΟΒΟΥΛΙΔΗΣ»
Εκδίδεται με τη συνεργασία
της Τοπικής Κοινότητας Αρμένων

ΚΩΔΙΚΟΣ 4125

Εκδίδεται και διευθύνεται
από συντακτική επιτροπή.

Δωρεές στον Τραπεζικό λογαριασμό
Εθνικής Τράπεζας
GR9001101560000015676103433

Εκδότης-Διευθυντής:

Γιάννης Σ. Τσακίρακις
Σουλίου 124, 173.42 Αγ. Δημήτριος
Τηλ. 210-99.16.613
Email: itsakir@otenet.gr
www.armenoi.gr
ISSN 1109-3056

Η ροδαρά μας

Πέμπω σας χαιρετίσματα ένα ματσάκι ρόδα.

της Ροδαράς
τούτης τα ρόδα
τα κορφολογά
'πο τα περιβόλια
της γραφής
ο Χαράλαμπος
Ελευθεροπολίτης

Μαντινάδες

Ήθελα νάχα δυο καρδιές,
να παίρνει η μια τσι πόνους
μόνο έχω μια και μοναχή
και καίγεται από χρόνους.

Θέτω δεξιά, θέτω ζερβά,
τη νύχτα δεν κοιμούμαι
αν κάθομαι κι αν πορπατώ
εσένα συλλογιούμαι.

Τα μάθια μου απ' την αγρυπνιά
κοντεύγω να τα χάσω
μουδέ να σ' αρνηθώ
μουδέ να σε ξεχάσω.

Αλλάργο σε ξορίσανε
ώστε να σε ξεχάσω
κάλλιο να φάω μπαλωθιά
παρά να το λογιάσω.

Να χαμπλώναν τα βουνά
να θώριουν το χωριό σου
να θώρου πώς τονε περνάς
κυρά μου τον καιρό σου.

Σελάτο βούι αγόραζε
και γάϊδαρο καμπούρη,
γυναίκα λιανοκάμωτη
και κοίρο μακρομούρη,

Δεν τον αφήνω τον γιατρό
στον μπόλσο να μ' αγγίξει
Γιατί γνωρίζει το σεβντά
και θα με μολοήσει.

(Ευαγγελία Κ. Φραγκάκι,
«Συμβολή στα λαογραφικά
της Κρήτης», Αθήνα 1949)

Πρόβαλε φέγγος τ' ουρανού
και δωρεά του κόσμου,
το νου μου και το λοϊσμό
απού μου πήρες, δως μου.

Πάσκω να βρω κλιμασερή
να κόψω ένα κλήμα
να μάσε στεφανώσουνε
να φύγ' από το κρίμα.

Του μπαμπακιού τα βάσανα,
του λιναριού τα πάθη,
έσυρα γω, σκορδόπιστη,
για τη δίκιά σ' αγάπη.

Δεν ημπορώ, βασιλικιέ,
κρυφά να σε ποτίζω
γιατ' είν' οι μυρωδιές πολλές
και δεν τζι νταγιαντίζω.

Χαρίνω σ' όντεν έρχεσαι
σσι ράπες φορτωμένη
κι είσαι του ήλιου κόκκινη
και του φιλιού γραμμένη.

Αινίγματα

Φερέοικος γραμματικός
γράμματα δε γνωρίζει
(σοσηκλιγρο ο)

Πάνω κουτί, κάτω κουτί, στη
μέση κόρη κελαηδεί.
(σοσηκλιγ)

Αθιβολές

Ένας βοσκός πάνω στη Μαδάρα
προσπαθούσε να πήξει γιαούρτι,
μα δεν τα κατάφερνε. Αφού
είδε κι αποείδε, έτρεξε στο
πλησιέστερο ρημοκκλήσι και
παρακάλεσε:

–«Άγιε Αντώνη μου, να πήξει
το γάλα και να σου ταΐσω όλους
τους αγίους σου».

Πραγματικά, σε νέα προσπάθεια
του έπνεξε, που γίνηκε «χαράκι».
Σηκώνεται τότε ο βοσκός μ'
ένα τσικάλι γιαούρτι, πάει στο
ρημοκκλήσι και μ' ένα κουτάλι
πετούσε από μια κουταλιά σε
κάθε εικόνα. Όταν τελείωσε,
έκανε να φύγει, βάζοντας
την κατσούνα του στον ώμο,
όπως συνηθίζουν οι βοσκοί.
Αυτό όμως τον εμπόδιζε να
περάσει τη στενή πορτίτσα της
εκκλησιάς. Ο βοσκός φοβήθηκε.
«Φαίνεται πως άφησα κανένα
Άγιο ατάιστο και δε μ' αφήνει
να φύγω».

Γυρίζει μέσα και ψάχνοντας
βρίσκει σε κάποια γωνιά μια
μικρούλα εικόνα άγνωστου
αγίου. Πιάνει λοιπόν και του
πετά κι αυτουνού μια κουταλιά
γιαούρτι, μονολογώντας με
θαυμασμό:

«Μικρό αγιάκι, μα μεγάλο
διαολάκι...».

(Αριστ. Ι. Κριάρης, «Αθιβολές»,
τόμ. Α' σελ. 79, Χανιά 1979)

λόγου χάριν

Ερωτόκριτος, μέρος Γ', στ. 699-804
(Κρήτη, γύρω στα 1610)

ΠΟΙΗΤΗΣ

Έτοιας λογής η Πεθυμιά κι ο Πόθος τούς πειράζει,
που τ' άσπρο μαύρο λέςινε, το δροσερό πως βράζει.
Δε γνώθουσι τη διαφοράν, οπού 'ναι πλια παρ' άλλη,
απ' ένα δουλευτή μικρό σε μιάν Κερά μεγάλη,
μα λογαριάζουν προξενιάν του Αφέντη να μηνύσουν,
'να πά' ν' αξάψουν τη φωτιάν, που πάσκουσι να σβήσουν.
Η Αρετούσα το κινά, κι ο Ρώκριτος το πιάνει,
και του κυρού του να το πει στο λογισμόν του βάνει.
(Τούτον εδόθη σ' όλους μας· ό,τι κι αν πεθυμούμεν,
μ' όλον οπού 'ναι δύσκολον, εύκολον το κρατούμεν.
Κι εύκολα το πιστεύγομεν κείνο που μας αρέσει,
και κάθα είς σ' τούτο μπορεί να σφάλει και να φταίσει.)
Κατέχει τα κι ο φίλος του, τη νύκταν ό,τι εκάναν,
κι εις-ε μεγάλο λογισμόν ετούτα τον εβάναν.
Θωρεί το πράμα κι είναι ομπρός, και βάρος αξαμώνει,
να δυσκολέψει δεν μπορεί, δε δύνεται, ουδέ σώνει.
Και μέρα-νύκτα ελόγιαζε το τέλος του πραμάτου,
κι ο φίλος πλιο τά του'λεγε, δεν κάνει ουδέ γρικά του.
Εβάλθηκε ο Ρωτόκριτος, κι ο πόθος τονε βιάζει,
και του κυρού του να το πει ογλήγορα λογιάζει.
Η προξενιά να μιληθεί, το γάμο να τελειώσουν
και τα κρατούσανε κουργά, να τα ξεφανερώσουν.
Γυρεύγει τρόπον, και καιρόν, και τόπο να του σάζει,
για να μιλήσει του Κυρού εκείνα τα λογιάζει.
Εύκολα ευρέθη η αφορμή, κι εξεφανέρωσέν τα,
κι εκείνα οπού 'χε πεθυμιά, είπε κι εμίλησέν τα.
Έστοντας να τον-ε θωρεί ο Κύρης του γνοιασμένον,
κι αδύναμον, πολλά χλομόν και κατηγορημένον,
δίχως φαγί, δίχως πιστό, και να φυρά στα κάλλη,
είχ' έγνοιαν ο για λόγου του, και παιδωμή μεγάλη.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει του μια από τσι πολλές: «Ρωτόκριτε, παιδί μου,
θωρώ σε πώς απόδωκες, και στην καρδιάν πονεί μου.
Ίντά 'ναι αυτείνιοι οι λογισμοί, κι ίντ' έγνοιες να σ' ευρήκα,
και χολικεύεσαι συχνιά, πάντα θωρώ έχεις πρίκα;
Πέ' μου το, α' θες να παντρευτείς, το γάμο να μιλήσω,
και να σου πάρω όποιαν κι α' θες, να σε καλοκαρδίσω».

ΠΟΙΗΤΗΣ

Σαν το 'κουσε ο Ρωτόκριτος, δε θέλει πλιό να χώσει
τά εκούρφευγε, μα μερτικό θέ' να ξεφανερώσει.

ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

Λέγει του: «Κύρη και γονή, α' θέλεις να με γιάνεις,
βόηθα μου στά σου θέλω πει, γ-ή γλήγορα με χάνεις.
Ορέγομαι να παντρευτώ με μιάν οπού μ' αρέσει,
κι οι ομορφιές τση στην καρδιά συχνιά πολλά με καίσι.
Φρόνιμα πέ' την προξενιά, σαν είσαι μαθημένος,
να μ' αναστέσεις το φτωχόν, οπού 'μαι αποθαμένος».

ΠΟΙΗΤΗΣ

Ο Κύρης του να τα γρικά, πολλά το καμαρώνει,
μα δεν ελόγιαζε ποτέ κ' έτσι ψηλά ξαμώνει.
Κι από καιρό ο φτωχός γονής ήτον η πεθυμιά του,
να τον παντρέψει, για να δει χαρά στα γερατιά του.
Μα τούτον ο Ρωτόκριτος δεν ήθελε ν' ακούσει,
κι ουδέ ποτέ για παντρείαν ήφηνε να του πούσι.

συνεχίζεται στη σελίδα 7

Το τετράγωνο της Υ(;)ποκατινής Τεντώστρας και ο φίλος μου ο Γιώργης

Γράφει ο **Μανώλης Ευθ. Πιπεράκης**

Συνέχεια από το προηγούμενο:

Μετά τη Μόσχα βρέθηκα (μαζί με τα τριάντα άτομα, που συνόδευα) στην «Πόλη του Αγίου Πέτρου» (όπως είναι η σωστή μετάφραση του ονόματος από τα Ρωσικά, και όχι Αγία Πετρούπολη, όπως έχει επικρατήσει να λέγεται σήμερα. Διότι πόλη και αγία, χωρίς αμαρτίες, δύσκολο να βρεθεί).

Την πόλη είχε θεμελιώσει το 1703 ο Μέγας Πέτρος. Κατά την εποχή της Σοβιετικής ένωσης και μέχρι τη μεγάλη αλλαγή, το 1991, ονομαζόταν Λένινγκραντ, προς τιμή του Λένιν. Μετά, ξαναπήρε το αρχικό της όνομα, ύστερα από δημοψήφισμα των κατοίκων. Όμως, το αεροδρόμιο «Πούλκοβο» της πόλης έχει διατηρήσει τον τριψήφιο κωδικό της IATA «Led», από την ονομασία του Λένινγκραντ.

Όπως και να την πεις, όμως, είναι μια ωραία, κομψή και συμμαζεμένη πόλη, γεμάτη αξιοθέατα και θησαυρούς. Πανέμορφα παλάτια και κτήρια κάθε ρυθμού αρχιτεκτονικής, τη στολίζουν ολόκληρη. Κλασικά, Νεοκλασικά, Μπαρόκ, Γοτθικά. Η αιώνια ελληνική κλασική αρχιτεκτονική, παρούσα παντού, γεμίζει υπερηφάνεια τον Έλληνα επισκέπτη, και όχι μόνο. Μουσεία, θέατρα και μπαλέτα είναι πάντα έτοιμα να μαγέψουν και να πλανέψουν ξένους και ντόπιους φίλους της τέχνης και της καλαισθησίας. Αρχίζοντας τη γνωριμία μας με την πόλη, κατεβαίνουμε στην είσοδο του λιμανιού και επισκεπτόμαστε το φρούριο Πέτρου και Παύλου, στις εκβολές του ποταμού ΝΕΒΑ, από όπου ξεκίνησε την ανοικοδόμηση της πόλης ο Μέγας Πέτρος, το 1703. Σε μια ελώδη περιοχή, που μόνο ένας «τρελός» οραματιστής θα μπορούσε να διαλέξει, για να κτίσει την πρωτεύουσά του. Και όμως, με αυτό το ζωτικής σημασίας οχυρωματικό έργο, κατάφερε να κρατήσει μακριά τους αιώνιους εχθρούς του, τους Σουηδούς, και οποιονδήποτε άλλον επιβουλεύσαν την πόλη του, αλλά και τη Ρωσία γενικότερα.

Μέσα στο φρούριο, δεσπόζει στο χώρο ο εντυπωσιακός, εξωτερικά και εσωτερικά, Καθεδρικός Ναός των Αγίων Πέτρου και Παύλου. Στο εσωτερικό του, κάτω από ένα πολύχρωμο, φανταχτερό διάκοσμο, με έντονους χρωματισμούς, αναπαύονται στην αιωνιότητα οι Τσάροι Ρωμανώφ της Ρωσίας. Μέσα στους σχετικά λιτούς –για το αξίωμά τους– μαρμαρίνους τάφους των.

Επόμενη στάση, ο κοντινός ναός του Αγίου Ισαάκιου (της Δαλματίας-και όχι Ισαάκ, όπως μας πληροφορήσε ο Κωνσταντίνος, ο τοπικός μας ξεναγός). Ο Μέγας Πέτρος θεωρούσε τον Άγιο ως προστάτη του, γιατί είχε γεννηθεί την ημέρα της εορτής του. Αλλά δεν ήταν ο Μ. Πέτρος, αυτός που έκτισε το Ναό, αλλά ο Τσάρος

Αλέξανδρος ο Α', πολύ αργότερα. Η ολοκλήρωση του έργου διήρκεσε 40 ολόκληρα χρόνια. Η επιβλητική μαρμαρίνη εξωτερική του κολωνοστοιχία (112 κολώνες από κόκκινο γρανίτη, με κιονόκρανα κορινθιακού ρυθμού), το τεράστιο σε όγκο και χωρητικότητα εσωτερικό του, αλλά και τα οικοδομικά του στοιχεία, προκαλούν δέος. Η μοναδικότητα της κατασκευής του έγκειται στο γεγονός ότι για τη στήριξη της χώθηκαν χιλιάδες πάσσαλοι και κορμοί δέντρων στο ελώδες έδαφος της περιοχής. Ο τεράστιος θόλος του ναού χρησιμοποιήθηκε ως πρότυπο για την κατασκευή καπιτωλίων σε Αμερική και Ευρώπη. Για τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν μέσα και έξω (μέταλλα και ημιπολύτιμοι λίθοι) δεν θα σας αναφέρω τίποτα, γιατί βλέπω τον Γιάννη, τον εκδότη μας, να μου κόβει την πίστωση χώρου!

Άγιος Ισαάκιος

Την άλλη μέρα, αλλάζουμε σελίδα και μπαίνουμε στην εποχή της Αικατερίνης της Μεγάλης, στην οποία οφείλεται η ανέγερση του μεγαλύτερου στον κόσμο μουσειακού συγκροτήματος, του Ερμιτάζ (ερμητήριο της Μ. Αικατερίνης). Χειμερινό παλάτι, παλιό Ερμιτάζ, Νέο Ερμιτάζ, μικρό Ερμιτάζ, είναι τα κτήρια που το αποτελούν. Το ένα μεγαλοπρεπέστερο του άλλου.

Από την αυτοκρατορική χρυσοστολισμένη είσοδο, με την περίτεχνη σκάλα του Ιορδάνη, αρχίζουν οι εκπλήξεις για τον επισκέπτη. Εκατομμύρια τα εκθέματα, αμέτρητες οι συλλογές πινάκων, αγαλμάτων, κομψοτεχνημάτων, μαρκετερί σε μάρμαρο, που είχε συγκεντρώσει με τη βοήθεια των φίλων της –καλλιτεχνών και διανοουμένων– που

ζούσαν σε χώρες της Ευρώπης, η Αικατερίνη. Τι να πρωτοθαυμάσεις; Μείναμε άναυδοι. Μιλούσαμε μόνο για να πούμε στον διπλανό μας κοίτα ετούτο, κοίτα εκείνο. Ευτυχώς για μένα που είχαμε ελληνόφωνο ξεναγό, και δε χρειαζόταν να κάνω μετάφραση στον κόσμο που συνόδευα. Έτσι, έβλεπα, απολάμβανα και μιλούσα μόνο όταν το θεωρούσα απαραίτητο. Με εντυπωσίαζαν τα σχέδια στις οροφές των αιθουσών, αλλά και τα καταπληκτικά παρκέ με τρισδιάστατα εφέ, στο δάπεδο. Και τον ενθουσιασμό μου προσπαθούσα να τον μεταδώσω και στους άλλους. Κάποιος από την παρέα μου έλεγε: «ούτε δικό σου να ήταν το κτήριο, κύριε Μανώλη!» Μέχρι που, σε μία αίθουσα, ανακάλυψε μια προσωπογραφία ενός ζωγράφου, που μου έμοιαζε πολύ. Και τότε μου ζητούσαν όλοι να τους το εξηγήσω... Αλλά εγώ τους έλεγα να αφήσουν το πορτραίτο και να προσέξουν το παρκέ, που φαινόταν να έχει τρεις διαστάσεις, και το τρίποδο στο οποίο στηριζόταν να νομίζεις ότι πατά σε σκάλα.

Σχέδιο ξύλινου παρκέ «3D»

Αν δεν είχε περάσει από την ιστορία της Ρωσίας αυτή η «πεφωτισμένη» μονάρχης –όπως ονομάστηκε η Αικατερίνη– δεν θα υπήρχαν σήμερα τόσοι θησαυροί συγκεντρωμένοι μέσα σε ένα μουσειακό συγκρότημα, και να μπορεί να τους θαυμάσει ο κόσμος όλος. Και δε θα ήθελα να αναφερθώ –εδώ, τουλάχιστο– στα καλά που έκανε για τη χώρα της και το λαό της στα χρόνια της βασιλείας της. Θα σταθώ, όμως, σε ένα περιστατικό, σταθμό της ζωής της, που δείχνει πόσο Μεγάλη ήταν και ως άνθρωπος. Σε μια εποχή που η Ευρώπη ολόκληρη θρηνούσε αμέτρητα θύματα από τη μάλιστα της ευλογιάς, εκείνη κάλεσε στην Πετρούπολη ένα διάσημο Άγγλο γιατρό, τον Δόκτορα Τόμας Ντιμσντέπλ, να εφαρμόσει δοκιμαστικά μια τολμηρή μέθοδο αντιμετώπισης της νόσου. Η μέθοδος του Άγγλου πρότεινε τη

«μόλυνση» ενός ατόμου από έναν ελαφρά πάσχοντα ασθενή, για να αποκτήσει αντισώματα και ανοσία εναντίον της φοβερής αρρώστιας. Και οι πρώτες εφαρμογές της στηρίζονταν στις παρατηρήσεις και πρακτικές που ακολουθούσαν δύο Έλληνες γιατροί στην Κωνσταντινούπολη, στις αρχές του αιώνα (18^{ου}).

Καλή η ανοσία, θα πείτε, αλλά ποιος δεχόταν να μολυνθεί; Κανείς, εκτός από την ίδια την Αυτοκράτειρα, παρά τις παροτρύνσεις των φίλων της, που της έλεγαν να μην το δοκιμάσει πρώτη αυτή. Ακόμα και ο γιατρός φοβόταν το τόλμημά της. Τον έπεισε, όμως, και «ευλογιάστηκε» πρώτη εκείνη. Μετά από 15 μέρες, που ανάρρωσε, σειρά είχε ο γιός της. Ύστερα, ξεφοβισμένοι οι Ρώσοι με το παράδειγμά τους στήνονταν στις ουρές, για να πάρουν σειρά και να προστατευτούν από την αρρώστια. Αυτό ήταν το πρώτο στάδιο του εμβολιασμού (δαμαλισμού), που τελειοποιήθηκε αργότερα.

Γυρίσαμε στο ξενοδοχείο μας εξουθενωμένοι, αλλά και ενθουσιασμένοι. Ξεκουραστήκαμε λίγο, και το απόγευμα νέα έξοδος. Σειρά είχε το Μετρό της πόλης, με ακόμα πιο ωραίους σταθμούς από αυτούς της Μόσχας. Τόσο εντυπωσιακούς, που ακόμα και ο Ν. Χρυστσόφ –όταν πήρε την εξουσία στα χέρια του– είπε ότι το είχαν παρατραβήξει οι Ρώσοι αρχιτέκτονες, και τους φρέναρε, ως έπρεπε.

Ο Σταθμός του Μετρό Άβτοβο

Στη συνέχεια, βγήκαμε πάλι στον «πάνω κόσμο» και αρχίσαμε το περπάτημα στην τεράστια σε πλάτος και μήκος Λεωφόρο Νέφσκι. Ενδιαφέροντα κτήρια, καταστήματα, πονηρά κέντα διασκέδασης. Εκεί να βλέπατε τον δικό σας (εμένα, δηλαδή) «τετράγωνο» που περπάτησε. Καμία σύγκριση με αυτά της Γλυφάδας, που μου πρότεινε για άσκηση η γιατρός μου (αν είχατε διαβάσει το πρώτο μέρος, στο προηγούμενο τεύχος). Το βράδυ, που δεν εννοούσε να έρθει, σειρά είχαν οι γέφυρες το ποταμού Νέβα. Άλλες σταθερές, άλλες σπαστές στη μέση, ώστε να ανοίγουν τη νύχτα, για να μπαινοβγαίνουν στον ποταμό τα μεγάλα πλεύσιμα. Με το μέρος μας αυτές οι ατέλειωτες μέρες του βορρά, που ακόμα και τα μεσάνυχτα διατηρούσαν το φως τους, κάνοντας την ξενάγησή μας αξεχάστη.

Η επόμενη μέρα μας επιφύλασε μια έκπληξη, όταν επισκεφτήκαμε τον έφιππο

ανδριάντα του Μ. Πέτρου, που είχε ανεγείρει προς τιμή του η Αικατερίνη. Και τι το ιδιαίτερο είχε για μας ο ανδριάντας αυτός; Το γεγονός ότι στηριζόταν σε ένα τεράστιο γρανιτένιο βράχο, 1.500 τόνων, που τον είχε μεταφέρει από κάποια ελώδη περιοχή, έξω από την πόλη –τραβώντας τον με σχοινιά και τροχαλίες–, ένας Έλληνας. Ήταν ο Κεφαλλονίτης Μαρίνος Χαρμπούρης, που είχε σπουδάσει μηχανική στη Βιέννη, και εκείνη την εποχή ζούσε στη Ρωσία. Τα «μπράβω» που ακούστηκαν από την ομάδα, μοιράζονταν στα τέσσερα. Ένα μέρος το πήρε δικαιωματικά η Αικατερίνη για την ιδέα της, το δεύτερο ο Χαρμπούρης για το κατόρθωμά του, το τρίτο ο αρχιτέκτονας Ετιέν Φαλκονέ, που είχε κληθεί από τη Γαλλία για να φιλοτεχνήσει τον ανδριάντα, και το τέταρτο εγώ, που τους πήγα εκεί και τους τόνωσα το ηθικό και την υπερηφάνεια του να είσαι και νιώθεις Έλληνας!

Το βράδυ, αφήσαμε τον Πέτρο, την Αικατερίνη και τα έργα τους για να απολαύσουμε μια μοναδική παράσταση στο εκθαμβωτικό, από κάθε άποψη, θέατρο Μαριίνσκι. Τι είδαμε; Μα τι άλλο! Το κλασικό μπαλέτο «Η λίμνη των κύκλων». Αλλά, μη με ρωτάτε να σας κάνω κριτική. Μου είναι δύσκολο να βρω λόγια κατάλληλα, που να μην αδικούν την παράσταση και τους χορευτές! Τη νύχτα είδαμε όλοι όνειρα «βασιλικά». Και την επομένη, μια εμπειρία επίσης βασιλική, με την επίσκεψή μας στο Θερινό Ανάκτορο του Μεγάλου Πέτρου, στο Πέτερχοφ, 25 χιλιόμετρα δυτικά της Πετρούπολης, δίπλα στη θάλασσα. Και γι' αυτή την επίσκεψη, η περιγραφή είναι δύσκολη. Κήποι ωραίοι, πίδακες εντυπωσιακοί, εκθέματα φανταστικά στις αίθουσές του Ανακτόρου. Δικαιωματικά αυτό το ανάκτορο ονομάστηκε «Ρωσικές Βερσαλλίες!» Με τέτοια ωραία θέα που έχει, οι αυλές και οι κήποι του κατακλύζονται από νιόπαντρα ζευγάρια, για να φωτογραφηθούν μπροστά στο παλάτι ή δίπλα στους πίδακες. Τι να πρωτοθαυμάσει κανείς και τι να παραλείψει από αυτή την πλανεύτρα πόλη. Μια πόλη που θυμίζει νέα ερωμένη με αμέτρητες ομορφιές, έτοιμη να τρελαίνει τον αγαπημένο της. Ωραία μάτια, φλογερά χείλη, ώμοι κυτοί, μέση δαχτυλίδι, και στήθη Αφροδίτης. Τι να πρωτοκοιτάξει, πού το χέρι να ακουμπήσει και τι να πρωτοκάνει, για να την ευχαριστήσει αυτήν, αλλά και να την απολαύσει και ο ίδιος, για λογαριασμό του;

Πέτερχοφ - Θερινό Ανάκτορο

Στο τέλος, μετά τα τόσα υπέροχα έργα και μνημεία, που θαυμάζαμε για τέσσερις μέρες, προσγειωθήκαμε στη σκληρή πραγματικότητα. Λες και ένα γιγάντιο χέρι είχε απλώσει ένα απέραντο λευκό σεντόνι πάνω από την πόλη, που κάλυπτε τα πάντα. Και το μόνο ορατό μνημείο, που μπορούσαμε να δούμε, ήταν αυτό που είχαμε μπροστά μας, που θύμιζε –και θα θυμίζει για πάντα– την πολιορκία της πόλης του Λένινγκραντ από τους Γερμανούς Ναζί, κατά τη διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. 900, σχεδόν, μέρες πολιορκίας, αποκλεισμού των δρόμων ανεφοδιασμού τροφίμων, και ανελέπτων βομβαρδισμών δεν ήταν αρκετές να κάψουν την ηρωική αντίσταση των κατοίκων της. Εκατομμύρια άνθρωποι έχασαν τη ζωή τους στη διάρκεια της πολιορκίας, είτε από τα ασταμάτητα χτυπήματα των Γερμανών είτε από τις φρικτές συνέπειες της πείνας. Και όμως οι «ελεύθεροι πολιορκημένοι» του Λένινγκραντ, προσπαθούσαν να κρατήσουν την πόλη τους ζωντανή. Τα περισσότερα σχολεία και πανεπιστήμια λειτουργούσαν, και πολλά θέατρα έδιναν παραστάσεις για να κρατήσουν το φρόνημα του κόσμου ψηλά. Αποκορύφωμα της «πνευματικής» αντίστασης των Ρώσων ήταν η εκτέλεση της 7^{ης} Συμφωνίας του Σοστακόβιτς (Συμφωνία του Λένινγκραντ) τον Αύγουστο του 43. Αφού έριξαν όσες οβίδες μπορούσαν να διαθέσουν, για να σιγάσουν τα κανόνια των Γερμανών, η συμφωνία εκτελέστηκε, από τους λιμοκτονούντες μουσικούς και μεταδόθηκε προς τη μεριά των Γερμανών με μεγάφωνα, για να τους περάσουν το μήνυμα ότι το Λένινγκραντ είναι και θα παραμείνει όρθιο στα πόδια του. Η πολιορκία, όμως, συνεχίστηκε. Και, παρά τη μερική ανακούφιση που έδωσε στους πολιορκημένους ο «Δρόμος της Ζωής», που άνοιξαν οι Ρώσοι πάνω στην παγωμένη λίμνη Λάντοβα, για ανεφοδιασμό και διαφυγή, τα θύματα ήταν πολλά. Στο τέλος, όμως, οι Γερμανοί ήταν εκείνοι που αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν και να λύσουν την πολιορκία. Το φρόνημα των Ρώσων τους είχε νικήσει, ντροπιάσει, ταπεινώσει. Με αυτή την γλυκόπικρη γεύση της ιστορίας, με πολλές εικόνες στο μυαλό μας και πολύ προβληματισμό, έκλεισε η πρώτη μου γνωριμία με τη μακρινή Ρωσία.

Αλλά, ας γυρίσω πίσω στο 1963, για να συναντήσω και πάλι το φίλο μου το Γιώργη, τότε που, τελειώνοντας το Γυμνάσιο, βρεθήκαμε στην Αθήνα στο ξεκίνημα μια νέας φάσης της ζωής μας. Χωριατάκια με... πιστοποίηση, άσχετα με τη νοοτροπία, τις πονηριές και τους ρυθμούς της πόλης, αλλά με αισιοδοξία και διάθεση να κυνηγήσουμε τους στόχους μας. Και από πού φαντάζεστε ότι ξεκινήσαμε; Για μαντέψετε, για μαντέψετε... Μην στύβετε το μυαλό σας και θα σας το πω εγώ! Από ένα νέο, διαφορετικό

Συνεχίζεται στη σελίδα 12

ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΣΑΚΙ ΤΟΥ ΓΕΡΩ

Κουκλάς και ...αγαπητικός εδά στα γεραθιά μου

Να σάσε διηγηθώ, αναγνώστες, τα πάθη μου, του γέρω, στην πρωτεύουσα όπου βρέθηκα τον περασμένο μήνα και μπήκα στο νοσοκομείο για να μ' αφαιρέσουν οι γιατροί τον κάτω προστάτη του μαραφειού και τον απάνω καταρράχτη του ματιού, που κι οι δυό με βασανίζανε τον τελευταίο καιρό.

Πρώτος και καλύτερος ο σκατόπιστος ο προστάτης που μάσε ταλανίζει τ' αρσενικούς και κάθε λίγο και λιγάκι τζιριτούμε για ψιλό μας νερό. Κι όσο'μαστε στο χωριό πάντα θα βρεθεί και κιανένα καντούνι, σώχωρο ή ξεροτρόχαλος να πάμε να ξαλαφρώσουμε ...

Επήγα, γιατί'απού λέτε, στην πρωτεύουσα, εκόψανέ μου πρώτα τον προστάτη --κι ο Θεός να σε φυλάει από τέτοιες προστάσιες-- εβγάλανέ μου κατόπιν και τον καταρράχτη, που μου θόλωνε το μάτι κι αν δεν τον αφαιρούσαν κι ετούτον τον μπελά οι γιατροί, θαν' άρχιζα σε λιγάκι να κουτουλώ κι εγώ σαν το κριάρι.

Ελεύτερος, το λοιπόν, απροστάτευτος και με καθαρό το μάτι, πήρα να σεργιανίζω τ'αθηναίικους δρόμους, χωρίς μάλιστα τούτη τη φορά τη συνοδεία και μουρμούρα τση γράς:

--Οι στραβοπατάς, δί καταχτυπάς, σαν το μπεγίρι¹ με την μπροκαδούρα των στιβανιώ σου και ξιπάς τ'ανθρώπους, όι φωνιάζεις και ξεκουφαίνεις τον κόσμο με τ' αγριοφωνάρες σου, σα να βρίστεσαι στίσι Χαρακιάδες να κουβεδιάζεις με τον Μιχάλη τον Γαβαλιανό.

Ελεύθερος, είπαμε, χωρίς προστάτες, καταρράχτες και συμβίες περιδιάβαινα τσι δρόμους, ανηφόρισα και στην Ακρόπολη απ' όπου πουσούνισα και μια κούκλα, Αμαλία με τ' όνομα, να τήνε μπέψω στ' ανήψια μου στην Αμερική όπου σπουδάζουνε. Κοπέλια 'ναι λέω, πρέπει και να σκαρνεύονται, γιατί τα πολλά διαβάσματα περιάζουνε το νού, να θυμούνται και την πατρίδα. Παράγγειλα και του πουλητή να μου τπνε βάλει την κούκλα σε κουτί χοντρό, γιατί'έχει ταξίδι μακρινό

να κάμει. Δίπλα ήτονε ταχυδρομείο, όπου μπήκα να ταχυδρομήσω το δώρο. Μα ως εδιαβάσανε τη διεύθυνση μ' απαντήσανε πώς δεν παίρνουν αυτοί πακέτα γι' Αμερική και μ' ορμινέψανε σε ποιο ταχυδρομείο να πάω για να κάμω τη δουλειά μου. Μόνο να ξετυλίξω πρώτα ό,τι έχω στο κουτί, επειδή πρέπει να μου τα ψάξουνε.

Ίντα θα μου ψάξετε, μωρέ ;

--Μη μανίζεις, κύριε. Τα πράματα που' χεις στο κουτί θα σου τα ψάξουνε, γιατί οι Αμερικάνοι φοβούνται μην των έρθει κιαιμά μπόμπα με το ταχυδρομείο. Παραίτησε και το κουτί σου κι οι ταχυδρόμοι, όπου θα πας, έχουνε άλλα κουτά, εξεπιτούτοις καμωμένα κι αποστειρωμένα.

Έκαμα ως με συμβουλέψανε, επέταξα κουτί και περιτύλιγμα κι επήρα την κούκλα στα χέρια ατύλιχτη, να τήνε δούνε πως δεν είναι μπόμπα. Κι ετσά βαστώντας την κουτσούνα,² επήρα τσι δρόμους για το ταχυδρομείο. Μ' απ' όπου πέρνουνα με θωρούσανε και γελούσανε οι Αθηναίοι. Γέρος άνθρωπος με γκιλότα και στιβάνια, να κουβαλεί, σαν το μαροκόπελο τα παιχνιδιά του!

Έδωκα τότες μια με τη χέρα μου και την εξαμήλωσα, να μην τήνε θωρεί ο κόσμος και με περιπαίζει πώς εξεμωράθηκα εδά στα γεροντάματα και παίρνω τσι δρόμους με την ...κούκλα μου. Μα ως την εκατέβασα αρχίζει να ρανίζει το πανί, κι αρχινούνε τότες άλλα γέλια και χαχανητά.

--Διάολε, λέω τ' απατού μου, να βρώ κιανένα σώχωρο να την ασφεντουρίζω να τήνε ξεφορτωθώ, μα πού; Σ' εκείνηνα τη βαβουρασιά,³ να την έτρωε κιανείς στην κεφαλή να με κυνηγούν οι πολισμάνοι για ταραξία της δημόσιας ψυχίας. Στην ώρ' απάνω τρώω μίαν αμπωχτέ, να σου πάλι να ρανίζει η κουτσούνα.

Μα ο ζόρες φέρνει φώτιση και πονηριά, και καθώς απάντηξα το πρώτο ταχυδρομείο, απόμερο λιγάκι και χωρίς πολυκοσμία, μπαίνω

μέσα και την πρώτη γυναίκα ταχυδρόμο π'απαντώ, τση κάνω ένα κομπλιμέντο για την ομορφιά τση:

--Κούκλα μου, τση λέω, να σου χαρίσω και μίαν άλλη κούκλα να' σάστε δυό! Και για να μη με περάσουνε γι' αγαπητικό και μου γιουρουντήξουνε⁴ οι σερνικοί ταχυδρόμοι, των είπα πώς η δουλειά μου είναι ...κουκλάς, και μέρες Δεκαπενταύγουστου οπού 'ναι, έθιμο τόχω, μια κι οι δουλειές πάνε καλά, να κάνω δώρα σ' υπαλλήλους και τροχονόμους. Και φτόνο⁵ το τέχνασμα μ' έσωσε γιατί κάμανε πάψη στη δουλειά τους οι ταχυδρόμοι και με θωρούσαν πεσίχαροι, λέγοντάς μου:

--Να φέρομε κι εμείς τα κοπέλια μας στα εργοστάσιά σου ν'αγοράσομε στη χοντρική τιμή, μόνο να μάσε δώκεις την κάρτα με την διεύθυνση τ'επιχείρησης για να σε βρούμε.

--Βιαστικός, τώνε κάνω, έφυγα και δεν τα πήρα μαζί μου τα διαφημιστικά.

Μ' αύριο θα σας τα μπέψω με τ' υπαλλήλους μου που'χω για τούτη τη δουλειά.

Κι'επήρα δρόμο κι'εφυγα τζιριτιχτός και σ'άνθρωπο δεν είπα βέβαια τούτο μου το κουνέρι, απού θα το θυμούμαι ώστε να ζω.

Για τούτο:

**Την κουζουλή μου κεφαλή
ψαρές⁶ θα τήνε σπείρω
να βάλω το βωλόσυρο⁷
να τήνε βωλοσύρω.**

Φιλώ σας κατακούτελα

Ο ΓΕΡΩ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ

1. μπεγίρι = άλογο

2. κουτσούνα = κούκλα

3. βαβουρασιά = οχλοβοή

4. γιουρουντώ = εφορμώ, επιτίθεμαι

5. φτόνο = ετούτο

6. ψαρές = όσπριο. Τα φρέσκα φύλλα του χρησιμοποιούνται για σαλάτα και οι σπόροι του για φάβα

7. βωλόσυρος = αλωνιστικό εργαλείο

Η μετάλλαξη των επικοινωνιακών μας σχέσεων

Έγραψε στα Χανιώτικα Νέα ο Σταύρος Καλαϊτζόγλου (Στ. Γ. Κλώρης), στις 14 Ιανουαρίου 2019, άρθρο με τίτλο «Η μετάλλαξη των επικοινωνιακών μας σχέσεων», όπου, μεταξύ των άλλων, επικαλείται δημοσίευμα της εφημερίδας μας στη στήλη «Ροδαρά» του Χαράλαμπου Ελευθεροπολίτη:

Την παλιά αγαπησιάρικη γραπτή επικοινωνία μάς θύμισε η «Ελευθερόπολις». Στο 90ο φύλλο της (Ιούλ.-Αύγ.-Σεπτ. 2018) και στη σελίδα 3 («Η Ροδαρά μας»), ο Χαράλαμπος Ελευθεροπολίτης που διαθέ-

τει το ταλέντο να μας συγκινηί με τις παλαιϊκές ιστορίες του -αχ! εκείνο «το Γραμματσακί» του-, αλλά και την τέχνη να μεταλαμπαδεύει έμμεσα στους νέους την αγάπη για την παράδοση, συγκέντρωσε μερικές σχετικές μαντινάδες (της Αικατερίνης Κουρμούλη) από την «Επετηρίδα Εταιρείας Κρητικών Σπουδών» (1999). Όλες (μερικές παρακάτω) είναι ερωτικές, αριστουργηματικές και εκφράζουν στο χαρτί τα «πάθη» μιας αλλοτινής εποχής:

«Κι όντε θα πιάσεις το χαρτί,/ το γράμμα να ξανοίξεις βγάλε το μαντηλάκι σου,/

τα δάκρυα να σφουγγίζεις».

«Κι αν έχει λάθος το χαρτί/ ρίξε το στην αθάλη γιατί κι εγώ όντε σου 'γραφα/ είχα δική σου ζάλη».

«Να γράψω θέλω μια γραφή/ μια Παρασκήν ημέρα, να σου τη στείλω, αγάπη μου,/ με τη δική μου χέρα».

«Γράφω σου μίαν επιστολή,/ κι εσύ να γράψεις άλλη να καταλάβωμε τα δυο/ ο είς τ' αλλού τη ζάλη».

«Και πάλι γράφω στο χαρτί/ με την πολλή γλυκότη εσύ 'σαι που τη σκλάβωσες/ την ακριβή μου νιότη».

«Και γράφε μου πώς τα περνάς,/ γιατί στεναχωρούμαι

Μα μεις κι αν αλλαγάρουμε/ πάλι θ' ανταμωθούμε. «Αυτό το γράμμα, μάθια μου,/ σου στέλνω να διαβάσεις, να δεις με τ' αματάκια σου / να κάτσεις να με κλάψεις. «Γράφω γραφή και πέμπω σου/ με γράμμα τω χειριώ μου κι αντίς μελάني έβανα/ δάκρυα των αμμαθιώ μου. «Κάνε ρεμέδιο, γράφε μου/ κι ελόγου σου, να μάθω γιατί κι εγώ για λόγου σου/ πρίκες και βάσανα' χω. «Και γράψε μου, πουλάκι μου,/ να δω, να καταλάβω πως μ' αγαπάς, με την καρδιά/ παρηγοριά να λάβω. (...)

Σε παλιούς και νέους Ελευθεροπολίτες

Αυτοπροσδιορισμός του ποιητή

Υπογράφω Ελευθερόστομος
και εραστής τσ' αλήθειας
αυτό είναι πραγματικό
δεν είν' στα παραμύθια.

Συγγνώμη αναγνώστες μου

σας κούρασα τα μάλα
πρέπει όμως να ξέρετε
δεν πάω εγώ με τ'άλλα.

Δηλώνω και προοδευτικός

ψηφίζω κάπα κάπα
γι' αυτό κοιμάμαι ήσυχος
δε νιώθω σα μαλάκας.

Στον Γιάννη τον Βασμούλη

Γιάννη Βασμούλη άρχοντα
που ήσουν κρυμμένος
και δεν μας τα λεγες αυτά
απού 'σε φωτισμένος.

Η αναρχία φίλε μου
είναι βαρέ φορτίο
που πρέπει να την κουβαλάς
σε όλο σου το βίο.

Γιάννη μου είναι πολλοί
π' αλλιώς τα λένε
όμως να ξέρεις στη ζωή
πως οι φελλοί επιπλέναι.

Σοφά μας τα πες Γιάννη μου
ορθά, κοφτά, σταράτα
συνέχισε να περπατάς
στην ίδια πάντα στράτα.

Με αγωνιστικούς
χαιρετισμούς

**Ο Ελευθερόστομος
Εραστής τσ' αλήθειας.**

Στον Μιχάλη τον Πατεράκη

Μιχάλη πολυτάλαντε
καμάρι απ' τσ' Αρμένους
εσύ 'σαι όπου τίμησες
και τους αποθαμένους.

Συνέχισε Μιχάλη μου
να γράφεις με λατρεία
μα η φύσις σε επροίκισε
με τόση ευφνία.

Μιχάλη γύρισε ξανά
να ζήσουμε στο' Αρμένους
και να τιμήσουμε μαζί
ξανά τους πεθαμένους.

Φίλε μου σε πεθύμησαν
όλα τα Καροπούλια
γι αυτό και δεν ξανάφεξε
ακόμα ούτ' η πούλια.

Στο' Αρμένους ξαναγύρισε
να ζήσουμε Μιχάλη
κι η Πούλια και Αυγερινός
θα ξαναφέξουν πάλι.

Με φιλικούς χαιρετισμούς.
**Ο Ελευθερόστομος
Εραστής τσ' αλήθειας.**

Στον Μανώλη τον Πιπερή

Μανώλη μου εις την ζωή
είσαι ανοιχτό βιβλίο
κι ας λες ότι δεν ήσουν
καλός εις το σχολείο.

Εμείωσες τον εαυτόν
για να υψώσεις άλλον
προσόν Μανώλη μου είναι αυτό
απού δεν τόχει άλλος.

Μανώλη είσαι άψογος
ένας σοφός εξ άλλου
κι ας είσαι τελειόφοιτος
της άνευ διδασκάλου.

Είσαι καλός Αρμενιανός
που σ'όλο σου το βίο
εδούλεψες, επρόσφερες
τόχει το μεγαλείο.

Με εκτίμηση
**Ελευθερόστομος
Εραστής τσ' αλήθειας.**

Στον σεβαστό Χ. Μπουρνάζο

Με σεβασμό θα αναφερθώ
στο γέρο τον Μπουρνάζο
γιατί είναι αγωνιστής παλιός
και ένας σοφός μεγάλος.

Χαράλαμπε είσαι οχυρό
καντούνι τση πλατείας
μα εγώ το βλέπω καθαρά
πως γράφεις ιστορία.

Γέροντα αγωνιστή σοφέ
μην είσαι πικραμένος
γιατί ο αγώνας σου ποτέ
δεν ήτανε χαμένος.

Φίλε μου είσαι φωτεινός
σαν φάρος σ'ακρωτήρι
γι' αυτό όλοι σε σέβονται
και σ'αγαπούν οι φίλοι.

Συνέχισε Χαράλαμπε
να γράφεις με σοφία
μα σαν πεθάνεις συ θα ζεις
πάντα στην ιστορία.

Με σεβασμό
**Ελευθερόστομος
Εραστής τσ' αλήθειας.**

Συνέχεια από τη σελίδα 3

Κι εδά ν' ακούσει ο Κύρης του πως το 'πε μοναχός του,
εχάρη κι αναγάλλιασε στά εμπήσεν ο γιος του.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Απηλογήθη σπλαχνικά, λέγει: «Ερωτόκριτέ μου,
τούτο που μου 'πες σήμερα, χαράν πολλή ήδωκέ μου.
Κείνο που επεθυμούσανε τα' αφτιά να σου γρικήσου,
σήμερα μου εφανέρωσες, κι είπες την όρεξή σου.
Πέ' μου, σ' ποιόν τόπο ορέγεσαι συμπεθεριό να κάμω,
να ξετελειώσω το ζιμιό τον εδικό σου γάμο».

ΠΟΙΗΤΗΣ

Δε στέκει πλιό ο Ρωτόκριτος καιρό άλλο ν' ανιμένει,
μα φανερώνει του Κυρού το πράμα καθώς ππαίνει.
Τα λόγια του παραθυριού μόνο που δεν του λέγει,
μα την Αγάπη ομολογά, και γιατρικό γυρεύγει.

Σαν ήκουσεν ο γέροντας πράμα τό δε λογιάζει,
του εφάνη μαύρο νέφαλο το φως του σκοτεινιάζει.
Τα μέλη του ετρομάξασι, το λίγον αίμα εχάθη,
κι ολότυφος επόμεινε την ώραν κι εβουβάθη.
Σα φρόνιμος ελόγιαζε, σα γνωστικός εγρίκα,
εις ίντα Πάθη θέ να μπει, σ' ίντα καημόν και πρίκα.
Πράμα μεγάλο και βαρύ, κι αμέτρητο του εφάνη,
κι εθώρειε μιαν πληγήν κακήν, που δεν μπορεί να γιάνει.
Και με τρομάρα του κορμιού και με μιλιά κλαπημένη
στο τέκνο απιλογήθηκε, μ' όψιν αποθαμένη.

ΠΕΖΟΣΤΡΑΤΟΣ

Λέγει του: «Δεν ανήμενα του γιού μου η φρονιμάδα
έτοια ζαβάγρα να μου πει, μουδ' έτοια κουζουλάδα.
Αλλιώς σ' εκράτου, κι όλπιζα πως να σε δω μεγάλο,
μα, σα θωρώ, εκομπώνουμου' κι ήσφαλα δίχως άλλο.
Ήλεγα να 'σαι φρόνιμος, ήλεγα να κατέχεις,

Μα σα θωρώ, μηδέ μυαλό και μηδέ γνώσιν έχεις.
Το ριζικό παρακαλώ σήμερα να βουηθήσει,
ετούτα, που μου μίλπες, άλλος να μη γρικήσει
Γιατί σε θέλουσι κρατεί μεγάλον αφορμάρη,
να θέλει ο ψύλλος να βαστά νους λιονταριού γομάρι.
Και θέλουσι σ' ανεγελά, όσοι κι αν σε κατέχουν,
με δίκιο να σε ψέγουσι, και πελελό να σ' έχουν.
Κι εκείνα, οπού με κούρασες, εις έπαινο σ' εφέρα'
σε τόσους χρόνους και καιρούς, να χάσεις μιάν ημέρα.
Κι αν πάγει ο λόγος παραμπρός, κι ο Βασιλιός τ' ακούσει,
μεγάλες κακοριζικιές έχου' να μας ευρούσι.
Διώξε τσ' αυτούς τσι λογισμούς, υγιέ, παρακαλώ σε,
γ-ή πιάσε, με το χέρι σου, και θανάτο μου δώσε,
για να μη ζω να σε θωρώ πώς έχεις ν' αποδώσεις,
α' δεν αλλάξεις λογισμόν, τά 'πες να μετανιώσεις.
Μη θες να καταφρονεθώ εδά στα γερατειά μου,
να μου φλακιάσουν το κορμί, να χάσω την εξά μου.
Ποιος έχει στόμα να το πει, γλώσσα να το μιλήσει;
Του Βασιλιού πώς να φανεί, όντε μου το γροικήσει;
Το τέκνον του, τα μάτια του, το μοναχό κλωνάρι,
που μίνυσε ο Ρηγόπουλος γυναίκα να την πάρει,
να τη ζητήξει ο δουλευτής, για να την κάμει ταίρι;
Λόγιασε τούτο α' γρικήθει, πόσα 'χει να μας φέρει!
Πάψε τα αυτά, και διώξε τα, ξαναπαρακαλώ σε,
κι αν έχεις Πόθο μέσα σου, φρόνιμα τονε χώσε,
και πάψε τον, το λογισμόν αυτόνο που σε κρίνει,
βάλε νερό στα κάρβουνα και σβήσε το καμίνι·
να μην το μάθει ο Βασιλιός, κι εκδικιωθεί την ώρα,
και δώσει ξόμπλι μετά σε πολλ' άσκημο στη χώρα».

(από την κριτική έκδοση του «Ερωτόκριτου», σε επιμέλεια
Στυλιανού Αλεξίου, εκδ. Ερμής, Αθήνα 1985)

Ένα ταξί από Αρμένους, παρακαλώ!

Λίγες θύμισες από τα παλιά και ένα επάγγελμα που υπακούοντας στις ανάγκες του καιρού και του Τουρισμού, εκσυγχρονίζεται, αναπτύσσεται, λέει το πρώτο «καλωσορίσατε» στους επισκέπτες του τόπου μας, αλλά και το τελευταίο αντίο.

Της **Κικής Βασσάλου**

Όταν πριν από χρόνια, τα ράθυμα εκείνα μεσημέρια του Αυγούστου, καλούσαμε σε ένα τηλεφωνικό κέντρο στο Βάμο για να εντοπίσουμε κάποιο αρμενιανό ταξί να πάμε μέχρι τη θάλασσα, η απάντηση στην άλλη άκρη της γραμμής ήταν συνήθως:

«Για πηγαίντε, βρε κορίτσια, να κοιτάξετε μήπως είναι ο Μανώλης σπίτι του».

«Μα, θα κοιμάται».

«Αν κοιμάται, θα τον ξυπνήσει η Φανή και θα σας παει».

Η συνέχεια ήταν όπως τη φαντάζεστε. Πηγαίναμε δειλά-δειλά, χτυπούσαμε την πόρτα, μας άνοιγε η Φανή, αρχίζαμε τις συγγώμες και σε λίγη ώρα ήμασταν στις Καλύβες.

Από τότε τα πράγματα έχουν αλλάξει. Ο Μανώλης Καλούδης μάς άφησε πριν από λίγες εβδομάδες, έχοντας ωστόσο αναλάβει το ταξί εδώ και κάμποσα χρόνια η νύφη του, Στέλλα, ενώ ο Γιώργος Τερεζάκης, πλέον ο παλαιότερος εκ των τριών «ταξιτζήδων» του χωριού μας, και έπειτα ο Μιχάλης Γιανναράκης, γιος του Μάκη, με περισσότερες άδειες και οχήματα ο πρώτος και με αυξημένη τουριστική δραστηριότητα ο δεύτερος, ασκούν το επάγγελμα υπακούοντας στους όρους της αγοράς και του Τουρισμού.

ΣΤΕΛΛΑ ΚΑΛΟΥΔΗ

Η Στέλλα εκτός από το ότι μας αρέσει πολύ που είναι μια δραστήρια γυναίκα και μαμά πίσω από το τιμόνι, κρατάει και κάτι από τα παλιά. Ή πιο σωστά, οδηγώ-

ντας το συγκεκριμένο όχημα, συντηρεί με έναν τρόπο τις αναμνήσεις μας. Είναι εδώ με το ταξί του πεθερού της, το οποίο για κάποιο διάστημα είχε περάσει και από τα χέρια του γιού του Στάθη, και λειτουργεί ως συνεχίστρια των μετακινήσεων στο χωριό και στα οέριξ όπως τις ξέραμε. Την παίρνεις τηλεφώνω, κλείνεις το ραντεβού

σου ή τη βρίσκεις και επί τόπου διάθεσιμη -αυτό δεν είναι και πολύ εύκολο τον Αύγουστο, βέβαια- για να σε περιμαζέψει από την παραλία όπου έχεις ξεμείνει χωρίς αυτοκίνητο (ναι, υπάρχουν κάποιοι λίγοι ακόμα, όπως η γράφουσα, που μπορεί να βρεθεί σε αυτή την κατάσταση) και πράγματι το κάνει. Ανταλλάξεις και δυο κουβέντες στον δρόμο, θυμάσαι και καμιά παλιά ιστορία με τον Καλούδη που δε μας χάλαγε ποτέ το κατήρι τότε στην εφηβεία μας, και έπαιρνε και κανέναν παραπάνω για να μας πάει όλους στη ντίσκο, και κάπου εκεί η αφήγηση και η διαδρομή τελειώνουν. Μέχρι την επόμενη φορά που θα την καλέσεις ξανά!

Τηλ. 6972086254, Facebook: Chania Taxi Transfers - Stella Kaloudi

ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΕΡΕΖΑΚΗΣ

Ο Γιώργος είναι από τις περιπτώσεις εκείνες, δραστήριων ανθρώπων και επιχειρηματιών, που αναλαμβάνουν κάτι μικρό και με συστηματική δουλειά, χρόνο, κόπο, αλλά και πολλή όρεξη και ιδέες, καταφέρνουν εν τέλει να δημιουργήσουν κάτι μεγάλο. Ξεκινώντας με μια άδεια ταξί, λοιπόν, την οποία και του παρέδωσε πριν από πολλά πλέον χρόνια ο πατέρας του Λευτέρης

Από τα πρώτα ταξί των Αρμένων με τον ιδιοκτήτη του Λευτέρη Χαράλαμπος Τερεζάκη

-ο πρώτος ταξιτζής του χωριού μας από το 1950-, οι άδειες έγιναν περισσότερες, ενώ σήμερα διατηρεί μια εταιρεία, με έδρα και νέα γραφεία στις Καλύβες, και διαθέτει δυο οχήματα ταξί, δυο 9θέσια van, το δεύτερο εκ των οποίων είναι ένα ολοκαίνουργιο Mercedes Vito Tourer, δυο μίνι λεωφορεία 20 θέσεων, αλλά και το ανάλογο πολύ εξυπηρετικό προσωπικό. Την ομάδα στελεχώνουν πλέον και τα παιδιά του Μαρικαίτη και Λευτέρης. Μετακινήσεις από και προς λιμάνια και αεροδρόμια σε όλη την Κρήτη, αλλά και ιδιωτικές ξεναγήσεις είναι μεταξύ των υπηρεσιών που προσφέρει η εταιρεία,

ενώ για όσους έχουν καλή σχέση με τους υπολογιστές και τα κοινωνικά δίκτυα δεν πρέπει να παραλείψουμε να πούμε ότι ο Γιώργος διατηρεί μια από τις πλέον ενημερωμένες σελίδες, με φωτογραφικό υλικό από τις περιηγήσεις του στην Κρήτη και τους αγαπημένους του πελάτες. Μεταξύ αυτών και η οικογένεια Αντετοκούνημο!

Τηλ. 6944463470, www.cretetaxivan.gr

ΜΙΧΑΛΗΣ ΓΙΑΝΝΑΡΑΚΗΣ

Ο νεότερος Αρμενιανός ταξιτζής μας, ο Μιχάλης, ρίχτηκε στον στίβο των μετακινήσεων αναλαμβάνοντας την άδεια που διατηρούσε από το 1984 ο πατέρας του Μανώλης. Επαγγελματίας της γενιάς του, ο Μιχάλης, διατηρεί και αυτός το τουριστικό γραφείο του στις Καλύβες, διαθέτει δυο πολυτελή οχήματα, ένα ταξί και ένα minivan, ενώ εκτός από τις κλασικές μετακινήσεις στα Χανιά και σε όλη την

Κρήτη -αεροδρόμια, λιμάνια κ.λπ.- οργανώνει καθόλη τη διάρκεια του χρόνου και ενδιαφέρουσες ημερήσιες εκδρομές, απευθυνόμενος σε όλους, κατοίκους και επισκέπτες της ευρύτερης περιοχής. Κολυμπάρι, Σφακιά, Πλακιά, Ζωνιανά, οργανωμένες επισκέψεις σε μοναστήρια, σπήλαια, μουσεία, οιοποποιεία (αλλά και κάμποση διασκέδαση με φαγητό σε επιλεγμένες ταβέρνες) είναι μερικοί μόνο από τους προορισμούς που έχουν επισκεφθεί όσοι συμμετέχουν στις ημερήσιες εκδρομές που οργανώνει ο Μιχάλης, συνδράμοντας έτσι στη δημιουργία μιας ωραίας μεγάλης παρέας που γυρίζει και γνωρίζει εύκολα και ξεκούραστα το ωραίο τεράστιο νησί μας!

Τηλ. 6975980010, 6978904443, www.chaniataxiservices.gr

Τα αποτελέσματα των εκλογών του Μαΐου 2019

ΤΑ ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΕΥΡΩΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 26ης ΜΑΪΟΥ 2019

ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΑΚΥΡΑ	ΛΕΥΚΑ
10.074.898	5.920.404	5.656.122	173.684	90.598
ΚΟΜΜΑ	ΨΗΦΟΙ	ΠΟΣ. %	ΕΔΡΕΣ	
ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	1.873.080	33,12	8	
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ-ΣΥΡΙΖΑ	1.343.788	23,76	6	
ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ - ΚΙΝΑΛ	436.735	7,72	2	
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ	302.677	5,35	2	
ΛΑΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	275.822	4,88	2	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	236.361	4,18	1	

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ 26/5/2019

ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΑΚΥΡΑ	ΛΕΥΚΑ
545.414	356,00	333.766	11.300	
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ/ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΨΗΦΟΙ	ΕΔΡΕΣ	
ΚΡΗΤΗ Η ΖΩΗ ΜΑΣ Μαρκογιαννάκης Αλέξανδρος	60,78	202,859	31	
Η ΚΡΗΤΗ ΜΠΡΟΣΤΑ Συντυχάκης Εμμανουήλ	26,52	88,509	14	
ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ Κριτωτάκης Μιχαήλ	6,35	21,200	3	
ΞΑΣΤΕΡΙΑ! ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ Σπυρόπουλος Γεώργιος	2,22	7,451	1	
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ Πιαγκαλάκης Γεώργιος	2,07	6,912	1	
Ανυπότακτη Κρήτη Αντικαπιταλιστική Αριστερή Παρέμβαση	2,06	6.865	1	

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Α + Β ΚΥΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΕΚΛΟΓΩΝ ΔΗΜΟΥ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ

	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΑΚΥΡΑ/ΛΕΥΚΑ	
Α' ΚΥΡΙΑΚΗ 26/5/2019	18.209	11.021	10.553	468	
Β' ΚΥΡΙΑΚΗ 2/6/2019	18.209	9.096	8.890	206	
		Α' ΚΥΡΙΑΚΗ 26/5/2019		Β' ΚΥΡΙΑΚΗ 2/6/2019	
	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΨΗΦΟΙ	ΕΔΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΨΗΦΟΙ
ΚΟΥΚΙΑΝΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	38,57	4.070	10	51,84	4.609
ΣΓΟΥΡΑΚΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ	30,93	3.264	8	48,16	4.281
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	23,83	2.515	7		
ΜΕΛΙΣΣΑΚΗΣ ΝΙΚΗΤΑΣ	6,67	704	2		

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΑΡΜΕΝΩΝ Αποτελέσματα Κοινοτήτας Αρμένων για τις Ευρωεκλογές

ΚΥΡΙΑΚΗ 26/5/2019	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΑΚΥΡΑ/ΛΕΥΚΑ
	568	307	285	22
ΚΟΜΜΑ	ΨΗΦΟΙ	ΠΟΣΟΣΤΟ %		
ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ	76	26,67		
ΣΥΝΑΣΠΙΣΜΟΣ ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΙΚΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ-ΣΥΡΙΖΑ	72	25,26		
ΚΙΝΗΜΑ ΑΛΛΑΓΗΣ - ΚΙΝΑΛ	25	8,77		
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ ΕΛΛΑΔΑΣ	31	10,88		
ΛΑΙΚΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ - ΧΡΥΣΗ ΑΥΓΗ	5	1,75		
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΥΣΗ - ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΒΕΛΟΠΟΥΛΟΣ	5	1,75		
ΜέΡΑ25	16	5,61		
ΠΛΕΥΣΗ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ - ΖΩΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ	12	4,21		
ΕΝΩΣΗ ΚΕΝΤΡΩΝ	11	3,86		
ΠΟΤΑΜΙ	7	2,46		

Η Πομπεμένη

Το διήγημα που ακολουθεί, «Η Πομπεμένη», προέρχεται από τη συλλογή «Το Ξάγναντο» (1979), της αξέχαστης Νέλλης Παπαγιαννάκη (1931-1983). Με απaráμιλλο ρεαλισμό και έντονο συναισθηματισμό, η Νέλλη Παπαγιαννάκη περιγράφει την εποχή και τα ήθη που στιγμάτισαν την Τριανταφυλλιά, μια κοπέλα «πομπεμένη». Στην Τριανταφυλλιά, την ηρωίδα του διηγήματος, που είχε μια ευαίσθητη αδύναμη καρδιά, γεμάτη καλοσύνη, αφιερώνεται όλη η συλλογή «Το Ξάγναντο».

Για όλους στο χωριό ήταν η Πομπεμένη. Τ' όνομα αυτό το φόρεσε η Τριανταφυλλιά πιστά πάνω από τριάντα χρόνια. Σα γέρασε δεν τους άρεσε και την είπαν Τρελλή. Κι είχανε δίκιο. Ένα κορμί γερό απ' την αρρώστια, φουστάνια χρωματιστά και ξεβαμμένα, τ' αποφορία της ξαδέρφης, μαλλιά μισά άσπρα και μισά ένα απαίσιο χρώμα κοκκινωπό. Γι' αυτό κι ένας έξυπνος πιτσιρικάς τη φώναζε μια βραδιά, Σοφία Λώρεν. Την ξανάπαν έτσι μερικές φορές, μα ύστερα το ξεχάσανε και τη φωνάζανε πάλι η «Τρελλή».

Η Τρελλή κατοικούσε ολομόναχη σ' ένα μονόσπιτο κοντά στον Άγιο.

- ...να τη φυλάει, γελούσανε οι μάγκες.

Το σπίτι ήτανε μεγάλο, προίκα της Μάνας της, μα το μοιράσανε τ' αρσενικά, ζητήσανε μερτικό κι οι γαμπροί, μα βολεύτηκαν μ' ένα χωράφι παραπάνω. Πήρε κι η Τριανταφυλλιά το μερτικό της, το μονόσπιτο, τις πορτοκαλιές, ένα περβόλι στα πλατάνια και κάμποσες ρίζες ελιές.

-Να μην αγοράζεις το λάδι, κακομοίρα μου, της είχε πει τότε ο μικρότερος αδελφός που την υποστήριζε.

Οι άλλοι παντρευτήκαν, παιδιώσανε. Ο μικρότερος ο Τάσος είχε φύγει από παιδί στην Αθήνα, να βρει την τύχη του. Κι η Τριανταφυλλιά απόμεινε ολομόναχη στο μονόσπιτο. Γύρω γύρω κάθονταν οι νυφάδες, μα κείνες ήτανε γυναίκες λογικές και δεν την υπολογίζανε την Πομπεμένη.

Στα νιάτα της η Τριανταφυλλιά ήτανε ξανθιά, είχε ένα πρόσωπο τριανταφυλλί κι όμορφα καστανά μάτια. Είχε και μια ευαίσθητη αδύναμη καρδιά, γεμάτη καλοσύνη. Είχε κι ένα χάρισμα. Ήθελε να ζωγραφίζει. Πήγε και σε μια δασκάλα στη Χώρα και της μάθαινε τα χρώματα. Σα γύρισε στο χωριό πήρε μπογιές και στρώθηκε με κέφι να δουλεύει. Η Μάνα της έλεγε:

-Τρελλά πράματα είναι τούτα, θυγατέρα, μα κείνη δεν άκουε.

Το κακό έγινε, ευτυχώς, σαν πέθανε η Μάνα της, να μην πάρει κι εκείνη τη ντροπή. Πώς έγινε κανείς δεν το 'ξερε με λεπτομέρειες. Η Τριανταφυλλιά δεν είπε λέξη. Έκλαιγε μοναχά. Τα μεγάλα μάτια της είχαν γιομίσει απόγνωση και φόβο. Το σίγουρο είναι πώς είχανε σμίξει στις πορτοκαλιές. Άλλοι λέγανε πώς εκείνος τη βίασε κι άλλοι πώς τα 'θελε δα και κείνη, μα έκανε την τίμια. Το μούλικο, βέβαια, γεννήθηκε στη Χώρα, μόνο που την αγάπα ο Θεός και πέθανε λίγες ώρες μετά. Φτάνει που τους κουβάλησε τη ντροπή. Να τους έφερνε τώρα και το μπάσταρδο; Εκείνος ήτανε περαστικός, ερχότανε συχνά, αγοράζε τα πορτοκάλια «αποκοπής», έκλεινε συμφωνία, τίμια πράματα, πλήρωνε από πριν, κι έφερνε μετά ένα μεγάλο φορτηγό να τα πάρει κατευθείαν για τη Χώρα.

Η Τριανταφυλλιά μετά από τη ντροπή, δε γύρισε αμέσως στο χωριό. Τη βάλαν υπηρέτρια σε μια πλούσια συγγένισσα, να την προστατέψει. Ήτανε καλή γυναίκα και τη δέχτηκε τη ντροπιασμένη. Έκατσε εκεί κάμποσα χρόνια κι ύστερα γύρισε πάλι στο μονόσπιτο. Κείνη τη χρονιά είχε κατέβει κι ο αδελφός της ο Τάσος από την Αθήνα.

-Ελα, αδελφή, της είπε, εγώ είμαι εδώ.

Με το κουράγιο του, γύρισε. Αυτός ήτανε πρωτευουσιάνος, δεν της μιλούσε για τη ντροπή. Ο Τάσος, έλεγε, είχε κάνει την τύχη του στην Αθήνα. Από χρόνια είχε πουλήσει το μερτικό του στο χωριό, είχε πάρει δυο οικοπέδα, ύστερα τα πούλησε.

-Το χρήμα είναι να τρέχει στο χέρι, έλεγε.

Τώρα έκανε επιχειρήσεις, γενικό εμπόριο, κάτι τέτοιο. Η Τριανταφυλλιά τον είχε καμάρι και κουράγιο. Οι άλλοι την είχανε περιφρονήσει, από παλιά.

-Μας ντρόπιασες, άτιμη !...

Ο Τάσος κατέβαινε κάθε καλοκαίρι στο χωριό, μπορείς ν' απαρνηθείς τον τόπο σου; Τη δεύτερη χρονιά έφερε και τη γυναίκα του, δηλαδή δεν είχανε ακόμη παντρευτεί, κάτι χαρτιά καθυστερούσανε. Η νύφη ήτανε λιγομίλητη, καλοκαμωμένη,

μα δε μπορέσανε να βουλευτούνε στο μονόσπιτο. Ο Τάσος της εξήγησε, θα μένανε στου μεγάλου αδερφού, που 'χε χτίσει το κόκκινο σπίτι στην πίσω αυλή.

-Στο κάτω-κάτω, είπε ο Τάσος λιγάκι απότομα, αδελφός είναι και κείνος.

Η Τριανταφυλλιά πειράχτηκε, μα δεν του το 'πε. Στο κάτω - κάτω αδελφός ήτανε κι ο μεγάλος. Έπιασε και ξαναφύλαξε τ' άσπρα φαντά σεντόνια στην κασέλα. Τα 'χε βγάλει, ήτανε της προίκας της, να τους σκεπάσει. Την άλλη χρονιά, ο Τάσος ήρθε παντρεμένος. Τούτη ήτανε ξανθιά, παχουλή, της θύμισε λιγάκι τα νιάτα της και τη συμπάθησε.

-Επί τέλους, να νοικοκυρευτείς και συ, παιδί μου, του 'πε.

Τότε ήτανε που ο Τάσος της μίλησε για το οικοπέδο. Κάτι της είχε πει κι η νύφη της πιο πριν, μα δεν είχε καταλάβει, θέλανε ν' αγοράσουνε ένα οικοπέδο στο χωριό, καλύτερα εκεί κοντά τους.

-Σε λίγο θα 'μαστε οικογένεια, είπε ο Τάσος. Τα παιδιά θα θέλουν παραθέριση.

-Να χτίσεις στο περβόλι. Πού να γυρεύεις τώρα ξένη γή... Το 'πε αυθόρμητα.

Το Σεπτέμβρη πού φύγανε, την πήρανε μαζί τους στην Αθήνα. Καλά πέρασε. Την πήγανε να δει την Ομόνοια και το Φάληρο μια άλλη φορά.

Το άλλο καλοκαίρι της φέρανε και τ' ανίψι. Τόσες χαρές που του 'κανε η Τριανταφυλλιά. Τούτο ήτανε πιο δικό της, ήτανε του Τάσου. Ετοιμάζαν να χτίσουν και στο περβόλι. Για να πάρει όμως το δάνειο ο αδελφός της έπρεπε να ναι στην κυριότητά του το οικοπέδο. Κάπως έτσι της το εξήγησε. Τα 'χε κανονίσει και με το συμβολαιογράφο. Μια υπογραφή ήθελε. Για τις πορτοκαλιές, όμως, το σκέφτηκε μοναχά της.

-Θα τις δώσω του γιου σου, είπε. Αυτό είναι και μένα το παιδί μου.

Ο Τάσος δεν έδειξε τη συγκίνσή του. Είπε μοναχά:

-Θα το βγάλω τ' όνομα του Πατέρα μας.

Την άλλη χρονιά δεν ήρθανε. Δεν μπορέσανε. Μα το χειμώνα, σα μαζέψανε τις ελιές, το τόλμησε ν' ανέβει η ίδια στην

Αθήνα. Λαχταρούσε το παιδί. Πήρε μαζί της ό,τι μπόρεσε κι ό,τι είχε, καρύδια, λάδι, δύο κουβέρτες από την προίκα της τη μια δώρο στη νύφη της, την άλλη να σκεπάσει το παιδί. Τώρα περπάταγε στα δυο, αντράκι. Πήγε κι άλλες φορές στην Αθήνα. Εκείνοι κατεβαίνανε τώρα σπάνια. Είχε δουλειές πολλές με τις επιχειρήσεις ο Τάσος. Μια φορά έκανε κι εγχείρηση η Τριανταφυλλιά, στην Αθήνα. Χολή βέβαια. Η σπονδυλοαρθρίτιδα ήρθε αργότερα, μα δεν τόλμησε να χειρουργηθεί και δεν πρόλαβε, τέλος πάντων. Κι ύστερα με τα χρόνια, δεν μπορούσε πια να κινείται εύκολα. Δεν ανέβαινε πια στην Αθήνα. Δεν έκοψε όμως ποτέ να πηγαίνει στην ξαδέρφη της στ' απάνω χωριό. Τ' απάνω χωριό ήτανε τρία χιλιόμετρα δρόμο, όχι περισσότερο. Έκοβε όλα τα τριαντάφυλλα από τον κήπο της η Τριανταφυλλιά, κάτι πελώρια ροζ εκατοντάφυλλα, έκοβε άσπρους κρίνους σα χωνιά, με μακρύ κοτσάνι, από το Μεσοπόταμο, μάζευε χαμομήλια, μάζευε και κάτι βότανα για τον πονόδοντο, τα 'παίρνε κι αυτά και ξεκινούσε αυγή - αυγή για την ξαδέρφη. Πολλές φορές τούς εύρισκε να κοιμούνται. Περίμενε στην αυλή να ξυπνήσουνε. Η ξαδέρφη πάντα της έκανε χαρές.

-Καλώς την Τριανταφυλλιά, έλα χρυσή μου.

Πίνανε καφέ, έμενε όλη μέρα, περνούσε όμορφα στην ξαδέρφη. Εκεί η Τριανταφυλλιά μπορούσε να πει και τα φαρμάκια της.

-Τα παιδιά του μεγάλου, μήτε καλημέρα δε μου λένε...

Η ξαδέρφη ήταν έξυπνη γυναίκα, καταλάβαινε, μα δεν ήθελε να την απελπίζει.

-Γεράσαμε, Τριανταφυλλιά μου, γεράσαμε και μας βαριούνται όλους, δεν το καταλαβαίνεις; Και 'γω που 'χω κόρες και γιούς, μοναχή δεν απόμεινα; Δε με βλέπεις; Έ κι η τελευταία η Βασούλα, καιρός δεν είναι να μ' αφήσει να νοικοκυρευτεί; Πεζ της το και συ, Τριανταφυλλιά μου. Εσένα σ' αγαπά.

Η Τριανταφυλλιά δεν είπε τίποτα. Βοήθησε κιόλας την ξαδέρφη να τελειώσουν τις δουλειές, τα ξανάπανε, πέρασε η ώρα. Τους αποχαιρέτησε. Η Βάσω τη συνόδεψε ως τον κατήφορο. Και την ώρα που χωρίζανε, η Τρελή γύρισε και της είπε:

-Στο 'πα τόσες φορές, παιδί μου. Η μοίρα του θηλυκού είναι να παντρεύεται. Δες έμενα και κύτταξε να μην έχεις την τύχη μου.

Προχώρησε λίγα βήματα παρακάτω η Τριανταφυλλιά, στάθηκε.

-Έλα καμιά μέρα να με δεις. θέλω κάτι να σου πω, κάτι να σου δώσω. Μην ξεχάσεις, της φώναξε, κατηγορίζοντας προς τον αμαξινό.

Είχε κι ένα ξάδερφο στη Χώρα η Τριανταφυλλιά. Ήτανε καλός άνθρωπος, ήτανε και γραμματιζούμενος. Πάντα τη βοηθούσε και την αγαπούσε αληθινά, δεν έπαψε ποτέ να την νοιάζεται. Είχε κι άλλους συγγενείς πέρα στο Πλατανοχώρι. Μακρινοί και την αγαπούσανε. Δεν τους βάραινε δα και πολύ.

Κι ήρθε ο καιρός πού πήρε την αγροτική. Την περίμενε τόσα χρόνια.

-Σαν πάρω την αγροτική σύνταξη, θα 'μαι καλύτερα.

Την άλλη μέρα έκοψε πάλι τα εκατοντάφυλλα, έκοψε και κρίνους από την ακροποταμιά, μπήκε στο λεωφορείο της γραμμής, -είχε να πληρώσει- και πήγε στη Χώρα. Τράβηξε κατευθεία για το σπίτι του ξαδέρφου.

-Ξάδερφε, είπε, να 'σαι καλά. Μα πήρα επιτέλους κείνη την ευλογημένη τη σύνταξη. Με φτάνει. Μην με νοιάζεσαι άλλο. Μην μου δίνεις. Κύτταξε και συ πια τον εαυτό σου.

Αργότερα ο ίδιος διηγήθηκε πολλές φορές, πώς «μη μου δίνεις» κανείς άλλος δεν του το 'πε ποτές, μονάχα η Τρελή.

Κείνο το καλοκαίρι, θαρρώ, ήταν πού πέθανε ο Τάσος στην Αθήνα. Στην κηδεία δεν πρόλαβε, μα πήγε στα σαράντα. Γύρισε αποκατωμένη. Κλείστηκε στο μονόσπιτο και δεν μιλούσε σε κανένα. Είχε γεράσει.

Σαν άρχισε πάλι να κυκλοφορεί με το μπαστούνι σεργά - σεργά στην κάτω ρούγα, τα σκυλιά και τα παιδιά την είχαν αποξεχάσει. Την είδανε και με κείνα τα ξεβαμμένα μαύρα ρούχα, με κείνα τα ξεβαμμένα άσπρα μαλλιά, έμοιαζε αλήθεια τρελή. Τη γαυγίζανε τα σκυλιά και τα παιδιά την αποπύρριανε. Ακούστηκε κιόλας στο χωριό πώς οι πιτσιρικάδες την πήρσαν στο κατόπι και την πετροβολούσανε.

Η Βάσω πήγε μια νύχτα στο μονόσπιτο. Το ψυχανεμίζονταν το μυστικό κι ήτανε κάτι που την πονούσε. Ήτανε για τα κάδρα, τις ζωγραφιές πού 'χε κάνει η Τριανταφυλλιά τότε, στα νιάτα της.

-Θέλω να σου τα δώσω, παιδί μου, της είχε πει πολλές φορές.

Η Βάσω κάνα δυο φορές είχε πάει στο μονόσπιτο. Να 'ταν τώρα η τρίτη; δε θυμάται. Θυμάται μοναχά πως ήταν η τελευταία.

-Θέλω να σου δώσω τα κάδρα, είπε

η Τριανταφυλλιά. Εγώ θα πεθάνω, θα τα κάψουνε και θέλω να στα δώσω να τα σώσεις. Πάρτα.

Ήτανε τέσσερα. Ένα βουνίσιο τοπίο ξένο, ζωγραφισμένο σε γυαλί. Χρώματα πράσινα και καφέ. Δυο αντιγραφές από καρτ-ποστάλ, καταρράχτες, δέντρα απ' τις δυο μεριές, στο βάθος βουνό. Κι εδώ περίσσευε το πράσινο. Και το τελευταίο, θέμα από τη μυθολογία. Ο Φρίξος και η Έλλη. Το 'γράφε κιόλας κάτω δεξιά. Σε κανένα δεν είχε γράψει τ' όνομά της. Τα χρώματα εδώ γαλάζιο σε διάφορους τόνους, καφέ πάλι κι ένα τάλαιπωρρημένο κόκκινο στις μορφές. Ο Φρίξος πάνω στο κριάρι που ορμούσε μπροστά και πετούσε πάνω από τη θάλασσα. Η Έλλη, μέσα στα κύματα, άπλωνε κάτι μονοκόμματα απελπισμένα χέρια. Ο Φρίξος γυρισμένος προς τα πίσω την κύτταζε την αδερφή του, μα το κριάρι έτρεχε μπροστά και μένανε τα χέρια μάταια απλωμένα, απελπισμένα και μονοκόμματα.

Την Τριανταφυλλιά τη βρήκανε μια μέρα πεθαμένη. Άργησε να βγει, την αναζήτησαν οι γειτόνισσες, τρέξαν οι νυφάδες και τη βρήκανε ξερή. Άνοιξαν την κασέλα, βγάλαν ένα προυκάρικο φαντό σεντόνι να τη σκεπάσουν. Είχε ένα σκούρο θλιβερό χρώμα απ' το χρόνο και την αναμονή. Κόψαν όλα τα τριαντάφυλλα του κήπου να τη στολίσουν. Το θλιβερό σεντόνι χάθηκε μέσα στα λουλούδια. Στο ξόδι της πήγε όλο το χωριό. Μερικές γυναίκες συγγένισσες μα και ξένες βάλαν και τα κλάματα. Παρ' ολίγο θα 'ρχιζαν μοιρολόι.

-Ω. την κακομοίρα!...

Η Βάσω κορνίζωσε τα κάδρα, τα σώσε όπως το 'θελε η Τριανταφυλλιά, τα κουβάλησε κιόλας στην πολιτεία κι αργότερα βρήκανε τη θέση τους στο σπιτικό της, θυμπάρια και τούτα μαζί με τόσα άλλα που πονάνε. Καλύτερα να μην αγγίζεις τις θύμψεις. Καλύτερα να τις αφήνεις ν' αποκοιμούνται ναρκωμένες μες στις ξομπλιαστές δαντέλλες, στα παλιά έπιπλα και στα ξέθωρα κάδρα. Μα κείνη τη μέρα τα παιδιά τη γύρεψαν την Ιστορία. Έπλεκε δίπλα τους και τη βρήκαν βολικιά.

-Να μας πεις, το Φρίξο και την Έλλη.

-Εντάξει. Μια φορά λοιπόν...

-Γιατί την άφησε, κι έφυγε; ρώτησε με παράπονο η Σοφούλα. Γιατί την άφησε;

-Έλα μωρέ, αφού έπρεπε να πάει στην Κολχίδα, είπε αδιάφορα και με ύφος μεγάλου ο Νίκος.

-Εγώ μαμά, φοβούμαι πολύ τη θάλασσα, είπε πάλι η μικρή.

Η Βάσω έπλεκε με το βελονάκι. Τι την ήθελε τούτη τη δουλειά, η κλωστή μέρδευε. Τότε το μωρό ο Μιχάλης πού καθόταν παράμερα κι έπαιζε με κάτι βίδες, μπήκε απρόσμενα στη κουβέντα.

-Εγώ, είπε ψευδά, α μεγαλώθω α βάλω μία θκάλα και ά τη πάλω τη Έλλη.

Η Βάσω κύτταξε το κάδρο. Ήταν ακριβώς πάνω από το παιδί. Η Έλλη είχε απλώσει κάτι μονοκόμματα, απελπισμένα χέρια και περίμενε. ..

Η ψήφος του Παπούλη

Με την ανατολή τού ήλιου ήταν όλοι εκεί...και τα ψηφοδέλτια απλωμένα σαν τον ξινόχοντρο πάνω στον πάγκο.

Επειδή η εκλογή Δημάρχου παιζόταν στην ψήφο, οι υποψήφιοι έπαιζαν τα ρέστα τους ποιος θα βγει πρώτος...τόσα δίνω πόσους έχεις, δεν βγαίνω μάνα μου, θα σου διορίσω την κοπελιά, θέλω και τον γαμπρό, και λοιπά γύφτικα.

Κοντεύει το μεσημέρι, η πλατεία ήταν γεμάτη, κι ένα μαύρο αγροτικό με φιμέ τζάμια, περνά βολίδα ανάμεσα από τραπεζάκια, μεταφέροντας στο πίσω κάθισμα ένα φοβισμένο γεροντάκι.

Το οδήγησε σχεδόν σπκωτό στην κάλπη, του έδωσε σταυρωμένο ψηφοδέλτιο, και ξανάφυγε μπάλα.

Δεν πρόλαβε όμως να χαρεί το πρώτο κουκί που τσιμπολόγησε ο άτυχος νέος, όταν περνώντας από την πλατεία παραλίγο να πατήσσει μια γιαγιά, από τσι αγριοφωνάρες και τα καντήλια εξαγριωμένου αγρότη...

-Γιάντα μωρέ μαγαρισμένε επήγες και μου πήρες τον πεθερό από το σπίτι... εγώ

μαλ@κας είμαι που τον ταΐζω και τον ποτίζω τόσα χρόνια, κι εσύ ο μαγκιόρος να τον κουβαλείς να ψηφίζει εκιά που θέλεις.

-Εσύ μωρέ μούσκαρε που δεν κατέεις να μοιράσεις δυό βουγιώ άχερα, θα τον γιατροπορέψεις άμα αρρωστήσει.

-Ετσά με νοιάζει ν'αρπάξω την κατσούνα...

-Μα εμένα μπάρμπα με έστειλε ο σύντεκνος σου ο πωλιός και μούπε πως το κάτεχες...δεν σου λέω ψώματα μπάρμπα...

-Ε τον άτιμο ούλους τσι θέλει δικούς του επειδή μου διόρισε τον φιλιότσο, εγώ τούχω τάξει να του δώκω μόνο 2-3 και τσι υπόλοιπους στον ξάδερφο μου τον Γιώργη που μούταξε πως θα μου ρίξει μερικές πίσσες στον δρόμο, εκιά στο υπόστεγο.

-Ε μα κι εσύ μωρέ μπάρμπα θαρρώ πως τάξεις σε ούλο τον κόσμο τσι ψήφους του σογιού σου, λες και τσι έχεις δεμένους...

-Ίντα να κάμω μωρέ Σηφαλιό...κάνουνε πως μας σε τάζουνε αυτοί, το ίδιο κάνουμε κι εμείς.

-Άντε άμε στο καλό, και χαιρέτα μου τον σύντεκνο...!!!

Γεώργιος Γ. Καπριδάκης

Συνέχεια από τη σελίδα 5

«**τετράγωνο**», αυτή τη φορά. Ένα τετράγωνο δωματάκι, 2,5 μέτρα επί 2,5 μέτρα, που νοικιάσαμε στην Ακαδημία Πλάτωνος. Από ένα κρεβάτι δεξιά και αριστερά, ένα τραπεζάκι στη μέση και μία καρέκλα για επίπλωση. Κουζίνα και τουαλέτα στην αυλή του σπιτιού, στον καθαρό, ως τότε, αέρα της Αθήνας. Τι μας έλειπε; Οργάνωση και μόνο. Και οργανωθήκαμε: Ποιος και πότε θα μαγειρεύει, ποιος θα πλένει τα πιάτα, ποιος θα σκουπίζει το πάτωμα. Και τα πηγαίναμε τόσο καλά, που αποφασίσαμε να φιλοξενήσουμε και ένα πρώην συμμαθητή μας, τον Γιάννη Παπαδομανωλάκη, από

το Βάμο. Ένας φυσικός, ένας μαθηματικός και ένας ναυπηγός (η αφεντιά μου, πριν αλλάξει προσανατολισμό) σε μια «καμαρούλα μια σταλιά», που λέει και το λαϊκό άσμα, αλλά μόνο με τοίχους και χωρίς φιλιιά –που λέει το τραγούδι.

Τι περισσότερο χρειαζόμασταν τώρα;

Ακριβή προγραμματισμό. Πότε θα ανοίγει το τρίτο κρεβάτι στη μέση του... διαμερίσματος, πότε θα το μαζεύουμε, ποιος θα μπαίνει, ποιος βγαίνει, ανάλογα με το πρόγραμμα σπουδών, για να αποφεύγουμε το συνωστισμό. Το μαγείρεμα εναλλάξ, ανάλογα με το πρόγραμμά μας. Μενού: Φασολάδα για δυόμισι μέρες, φακές για δυόμισι μέρες, ρεβίθια και ζυμαρικά τις υπόλοιπες. Τα τρίτα βραδινά και τις Κυριακές, επίσημο γεύμα ή δείπνο, στην ταβέρνα «Σφέτσος» στην οδό Παλαμιδίου. Τις καθημερινές, στο εστιατόριο διαλέγαμε μακαρόνια ή πατάτες τηγανιτές, με «σάλτα» κοκκινιστού. Τις Κυριακές, με ολίγους κεφτέδες, ή γιουβαρλάκια. Κατά διαστήματα ερχόταν και κανένα καλάθι από την Κρήτη, οπότε το πανηγυρίζαμε δεόντως, αν και η απειρία μας είχε πολλές φορές καταστροφικά αποτελέσματα. Όπως κάποτε, που μαγειρεύαμε χοχλιούς τηγανιτούς. Τους σκεπάσαμε με το σκέπασμα της κατσαρόλας, και περιμέναμε να ψηθούν για να τους φάμε. Ακούγαμε το λάδι να τσιρίζει, αλλά νομίζαμε ότι το τσιτσίρισμα ήταν η διαμαρτυρία των χοχλιών, και περιμέναμε να σταματήσει για να κατεβάσουμε το τηγάνι. Όταν, όμως, απελπιστήκαμε να περιμένουμε και βγάλαμε το σκέπασμα να δούμε τι γίνεται, διαπιστώσαμε ότι από τους χοχλιούς είχε μείνει μοναχά το κέλυφος. Ο Γιώργης, ετοιμόλογος πάντα, ονόμασε αυτό το περιστατικό ως «απόκτηση πείρας, δια της απωλείας αγαθού».

Βιβλίο ολόκληρο θα μπορούσα να γράψω με τις περιπέτειές μας, αλλά διαλέγω μόνο μία, για να κλείσω με κάτι ευχάριστο: Τελειώνοντας τον πρώτο χρόνο της τριπλής συνύπαρξής μας, έκρινα ότι θα έπρεπε να κάνω ένα καλό

σφουγγάρισμα στο πάτωμα. Κάτι που το είχαμε αμελήσει για καιρό. Πήρα μια λεκάνη με χλιαρό νερό, ένα σφουγγάρι και απορρυπαντικό και άρχισα τη φασίνα. Τα σκουρόχρωμα πλακάκια, με τα αστεροειδή σχήματα, άρχισαν σιγά-σιγά να ασπρίζουν και να φωτίζονται. Δεν πίστευα στα μάτια μου. «Κοίτα να δεις τι χάναμε τόσον καιρό», είπα μέσα μου. Ίσα-ίσα που είχα τελειώσει και είχα βγάλει τη λεκάνη έξω, όταν άκουσα τη σιδερένια εξώπορτα της αυλής να ανοίγει. Ή ο Γιώργης θα είναι, είπα, ή ο Γιάννης, και βγήκα έξω για να «κόψω» σκηνή. Και ήταν ο Γιώργης, που ερχόταν βιαστικός, με το κεφάλι του σκυμμένο προς τα κάτω. «Γεια και χαρά» μου είπε, σκλώνοντας το αριστερό του χέρι, και πήγε προς την πόρτα του δωματίου. Εκεί κοκάλωσε, βλέποντας το πάτωμα. Έβαλε την παλάμη του γείσο στο κεφάλι του –που λέει και ο Καζαντζάκης– για να δει καλά, και με φωνή γεμάτη έκπληξη και θαυμασμό μου λέει: «Βρε Μανώλη, πλακάκια είχε από την αρχή το δωμάτιο, και δεν τα θυμάμαι;»

Κάπως έτσι, πέρασαν και αυτά τα ωραία χρόνια της συγκατοίκησης. Με συνεργασία, συμβιβασμούς και κατανόηση. Χωρίς να παρεξηγηθούμε ή να μαλώσουμε ποτέ. Λίγο αργότερα, χωρίσαμε, τραβώντας ο καθένας το δικό του δρόμο... Αλλά σας είπα ήδη πολλά, και είναι ώρα να σταματήσω και να βγω προς τα έξω. Σήμερα, πρέπει να κάνω τουλάχιστο επτά **τετράγωνα**. Για να έχω τη συνείδησή μου ήσυχη και να μπορώ να συναντήσω τη γιατρό μου χωρίς πρόβλημα... Άντε και ραντεβού στον Πλάτανο!

Μανώλης Ευθ. Πιπεράκης

Νέος Διδάκτορας Στρατής Χαράλαμπου Μπουρνάζος

Τη διδακτορική του διατριβή παρουσίασε στις 14 Ιουνίου 2019, στον Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, ο Στρατής Μπουρνάζος, γιος του Χαράλαμπου και της Άννας, με θέμα «Πολιτιστικός Ψυχρός Πόλεμος και αντικομμουνισμός: το Congress for Cultural Freedom (CCF) και η δραστηριότητά του στην Ελλάδα, 1950-1967», και επόπτη καθηγητή τον ιστορικό Χρήστο Χατζηιωσήφ. Έλαβε πανψηφεί τον βαθμό άριστα. Η Ελευθερόπολις εκφράζει τα θερμά της συγχαρητήρια για την επιτυχία του Στρατή και του εύχεται πάντα επιτυχίες και συμμερίζεται τη χαρά του και τη χαρά της οικογένειάς του, του Χαράλαμπου και της μητέρας του Άννας!

Ο Στρατής Μπουρνάζος έχει μάστερ στη σύγχρονη ελληνική και ευρωπαϊκή ιστορία του Τομέα Νεότερης και Σύγχρονης Ιστορίας του Πανεπιστημίου Κρήτης (Ιούλιος 1997). Η διπλωματική του εργασία είχε τίτλο «Στρατόπεδο Μακρονήσου 1947-1950: αναμορφωτική αγωγή και αντικομμουνιστική προπαγάνδα» και επόπτης καθηγητής ήταν και πάλι ο Χρήστος Χατζηιωσήφ.

Το 1992 είχε πάρει το πτυχίο του Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών, ενώ το 1986 είχε αποφοιτήσει από το Κλασικό Λύκειο της Προτύπου Σχολής Αναβρύτων.

Εργασιακή Εμπειρία

Ασχολείται με τη διόρθωση και επιμέλεια κειμένων από το 1990. Τα έτη 2000-2002 ήταν διορθωτής και γλωσσικός επιμελητής του περιοδικού Νέα Εστία.

Το 2011-2012 δίδαξε στα εργαστήρια διόρθωσης και επιμέλειας, με τον τίτλο «Σχόλη», που οργάνωσαν οι εκδόσεις Πατάκη.

Από το 2000 και έως τον Μάιο του 2016 εργάστηκε στα «Ενθέματα», ένθετο ιδεών της κυριακάτικης Αυγής: το 2000-2008 ως βοηθός του Άγγελου Ελεφάντη, ενώ από τον Μάιο του 2008 έως τον Μάιο του 2016 (οπότε και παραιτήθηκε), ως αρχισυντάκτης τους και επικεφαλής συντακτικής ομάδας.

Από τον Οκτώβριο του 2017 συνεργάζεται με το Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων για τον Κοινοβουλευτισμό και τη Δημοκρατία, ως διορθωτής και επιμελητής βιβλίων, μεταξύ άλλων και στη σειρά «Κείμενα μνήμης», που περιλαμβάνει απομνημονεύματα αγωνιστών του 1821.

Επίσης, έχει ασχοληθεί με την έρευνα και συλλογή εικονογραφικού υλικού, λ.χ. στο πολύτομο συλλογικό έργο Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, εκδ. Βιβλιόραμα. Ήταν διευθυντής της εκδοτικής σειράς «Μαρτυρίες» των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας τα έτη 2008-2012 και,

Ο Στρατής Μπουρνάζος με τον επιβλέποντα καθηγητή του Χρήστο Χατζηιωσήφ, στο Πανεπιστήμιο Κρήτης, στο Ρέθυμνο, 14 Ιουνίου 2019.

σε συνεργασία με την Άννα Ματθαίου και την Πόπη Πολέμη, επιστημονικός επιμελητής των μεταθανάτιων εκδόσεων έργων του σπουδαίου ιστορικού Φίλιππου Ηλιού.

Επιμέλεια και διόρθωση βιβλίων

Από το 1992 συνεργάζεται με σειρά εκδοτικών οίκων, με αντικείμενο τη διόρθωση, τη γλωσσική και επιστημονική επιμέλεια και τη θεώρηση των μεταφράσεων, κυρίως σε βιβλία που κινούνται στο πεδίο των ανθρωπιστικών επιστημών. Οι κυριότεροι οίκοι και φορείς, με τους οποίους συνεργάστηκε, τα χρόνια αυτά, είναι: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης (ΠΕΚ), Βιβλιόραμα, Βιβλιοπωλείον της «Εστίας», Πόλις, Καστανιώτης, Θεμέλιο, Αλεξάνδρεια, νήσος, Ίδρυμα Ρόζα Λούξεμπουργκ, Κέδρος, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης (ΜΙΕΤ), Ίδρυμα της Βουλής των Ελλήνων.

Επιστημονική επιμέλεια

Επίσης, το διάστημα αυτό έχει επιμεληθεί επιστημονικά σειρά έργων. Ενδεικτικά:

Ιστορικό τοπίο και ιστορική μνήμη. Το παράδειγμα της Μακρονήσου, Φιλίστωρ, Αθήνα 2000 (σε συνεργασία με τον Τάσο Σακελλαρόπουλο).

Φίλιππος Ηλιού, Ιστορίες του ελληνικού βιβλίου, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, Αθήνα 2005 σε συνεργασία με την Άννα Ματθαίου και την Πόπη Πολέμη).

Αλί Μπαϊράμογλου, Αχμέτ Ινσέλ, Ο τουρκικός στρατός. Ένα πολιτικό κόμμα, μια κοινωνική τάξη, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2007 (σε συνεργασία με τη Σία Αναγνωστοπούλου).

Φίλιππος Ηλιού, Ψηφίδες ιστορίας και πολιτισμού του 20ού αιώνα, Πόλις, Αθήνα 2007 (σε συνεργασία με την Άννα Ματθαίου και την Πόπη Πολέμη).

Ο ποιητής και ο πολίτης Γιάννης Ρίτσος, Μουσείο Μπενάκη-Κέδρος, Αθήνα 2008 (σε συνεργασία με την Αικατερίνη Μακρυνικόλα).

Μεταφράσεις:

Έχει μεταφράσει (σε συνεργασία με την Κατερίνα Γεωργαλλίδη), από τα αγγλικά, το μυθιστορημα του Mordechai Richler Ο Σόλομον Γκάρσκι ήταν εδώ, Πόλις, Αθήνα,

2000. Επίσης, τα έτη 2008-2016 μετέφρασε άρθρα επικαιρότητας, θεωρητικού και επιστημονικού προβληματισμού από τα αγγλικά, για τα «Ενθέματα» της κυριακάτικης Αυγής (κυρίως με το ψευδώνυμο Στρ. Μπουλαλάκης).

Επιστημονικές δημοσιεύσεις (επιλογή):

«Ο Παστίσιος, το Χυτήριο και η Χρυσή Αυγή», στον συλλογικό τόμο Ο Θεός δεν έχει ανάγκη εισαγγελέα, επιμ. Δημήτρης Χριστόπουλος, Νεφέλη - Ελληνική Ένωση για τα δικαιώματα του Ανθρώπου, Αθήνα 2013.

«Το κράτος των εθνοκροτώνων», στο συλλογικό έργο Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, τόμοι Δ1-Δ2, επιμ. Χρήστος Χατζηιωσήφ, Βιβλιόραμα, Αθήνα 2009, σ.8-49.

«Η συντηρητική ιδεολογία και οι αντιδράσεις στις εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις στις αρχές του 20ού αιώνα», στον τόμο Η εκπαιδευτική πολιτική στα χρόνια του Ελευθερίου Βενιζέλου, πρακτικά συνεδρίου, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2007.

«1905. Από τους διαδρόμους του Κοινοβουλίου στα μονόστηλα των εφημερίδων», στον τόμο Εν έτει, Εταιρεία Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 2006, σ. 165-192.

«Η εκπαίδευση στο ελληνικό κράτος, 1900-1922» στο συλλογικό έργο Ιστορία της Ελλάδας του 20ού αιώνα, τόμοι Α1-Α2, επιμ. Χρήστος Χατζηιωσήφ, Βιβλιόραμα, Αθήνα 1999, σ. 188-281.

«Το “μέγα Εθνικόν Σχολείον Μακρονήσου”, 1947-1950», περ. Τα Ιστορικά, τχ. 28-29 (Ιούν.-Δεκ. 1998), σ. 203-230.

Άλλες δραστηριότητες

Μέλος των Αρχείων Σύγχρονης Κοινωνικής Ιστορίας (ΑΣΚΙ), μέλος της Εταιρείας Μελέτης Νέου Ελληνισμού (ΕΜΝΕ-Μνήμων).

Άρθρα του έχουν δημοσιευθεί σε επιστημονικά περιοδικά (Τα Ιστορικά, Μνήμων, Σύγχρονα Θέματα, Αρχαιοτάξιο κ.ά.), καθώς και σε εφημερίδες και άλλα έντυπα (Ο Πολίτης, Η Αυγή, Εποχή, Εφημερίδα των Συντακτών). Υπήρξε μέλος της συντακτικής επιτροπής του αγγλόγλωσσου σάιτ εναλλακτικής ενημέρωσης για την Ελλάδα Analyze Greece (www.analyzegreece.gr).

Ήταν ιστορικός σύμβουλος στην ταινία «Σαν πέτρινα λιοντάρια στη μπασιά της νύχτας» του Ολιβιέ Ζισουά (2013), με θέμα τη Μακρόνησο.

Συν-συγγραφέας (με το ψευδώνυμο «Στρ. Μπουλαλάκης»), μαζί με τον Λένο Χρηστίδη (ψευδώνυμο: «Ξένος Μάζαρης») του σατιρικού μυθιστορήματος Ο Πάγος ή πώς να απολαμβάνετε τα αγαθά του καπιταλισμού χωρίς να χάνετε από τα μάτια σας το όραμα της αταξικής κοινωνίας, Καστανιώτης, Αθήνα 1998 (α' έκδ.: Φουρεσούρογλου, Κάιρο 1883).

Αυτοί που φεύγουν...

Πέθανε στις 18 Μαΐου 2019, στους Αρμένους, ο **Μανώλης Καλούδης**, ετών 80, και ετάφη στις 19 Μαΐου στο Νεκροταφείο του Προφήτη Ηλία στους Αρμένους. Ο Μανώλης ήταν σύζυγος της Φανής Γιαπιτζάκη και πατέρας της Μαρίας, της Ειρήνης, της Κωνσταντίνας και του Στάθη.

Πέθανε στις 6 Μαΐου 2016, στα Χανιά, η **Ελένη Γεωργίου Νικητάκη**, το γένος Παντερμάκη - Πολυχρονάκη, ετών 69, και ετάφη στις 7 Μαΐου στο Νεκροταφείο του Προφήτη Ηλία στους Αρμένους. Η Ελένη ήταν χήρα του Γεωργίου Αντ. Νικητάκη και μητέρα της Πηνελόπης, του Αντώνη, του Νικήτα, και της Ζαχαρένιας.

Πέθανε στους Αρμένους, στις 22 Μαΐου 2019, ο **Μιχαήλ Εμμανουήλ Τερεζάκης**, ετών 63 και ετάφη την Πέμπτη 23 Μαΐου στο Νεκροταφείο του Προφήτη Ηλία στους Αρμένους.

Η «Ελευθερόπολις» εκφράζει τα θερμά της συλλυπητήρια σε όλους τους συγγενείς.

Ο φετινός Επιτάφιος 2019

Δωρεές στην Ενορία Αρμένων

Προσέφεραν στην ενορία Αρμένων: η **Βέλλη**, σύζυγος **Ναπολέοντος Πατσουράκη** 200 ευρώ, ο **Ελευθέριος Παπαδάκης** 30 ευρώ, η **οικογένεια Σεβαστής Βαγιωνάκη** 50 ευρώ, οι **οικογένειες Ειρήνης και Χρυσούλας Εμμ. Τερεζάκη**

200 ευρώ, η **Ελισάβετ** και ο **Τάκης Πριπάκης** του Νικολάου 50 ευρώ, η **οικογένεια Εμμανουήλ Καλούδη** 150 ευρώ.

Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο ευχαριστεί όλους τους Δωρητές.

Συνέχεια από τη σελίδα 9

Αποτελέσματα Κοινότητας Αρμένων για την ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΚΡΗΤΗΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 26/5/2019	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΑΚΥΡΑ/ΛΕΥΚΑ
	568	307	274	33
ΥΠΟΨΗΦΙΟΣ/ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ		ΠΟΣΟΣΤΟ		ΨΗΦΟΙ
Αρναουτάκης Στ.				
ΚΡΗΤΗ Η ΖΩΗ ΜΑΣ		41,61		114
Μαρκογιαννάκης Αλέξανδρος				
Η ΚΡΗΤΗ ΜΠΡΟΣΤΑ		36,13		99
Συντυχάκης Εμμανουήλ				
ΛΑΪΚΗ ΣΥΣΠΕΙΡΩΣΗ ΚΡΗΤΗΣ		13,87		38
Κριτωτάκης Μιχαήλ				
ΞΑΣΤΕΡΙΑ! ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ		1,82		5
Σπυρόπουλος Γεώργιος				
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΥΓΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΗΤΗ		3,28		9
Πιαγκαλάκης Γεώργιος				
Ανυπόταχτη Κρήτη Αντικαπιταλιστική				
Αριστερή Παρέμβαση		3,28		9

Αποτελέσματα Κοινότητας Αρμένων για το ΔΗΜΟ ΑΠΟΚΟΡΩΝΟΥ

Α' ΚΥΡΙΑΚΗ 26/5/2019	ΕΓΓΕΓΡΑΜΜΕΝΟΙ	ΨΗΦΙΣΑΝ	ΕΓΚΥΡΑ	ΑΚΥΡΑ/ΛΕΥΚΑ
	568	306	293	12
Β' ΚΥΡΙΑΚΗ 2/6/2019	568	256	293	12
		Α' ΚΥΡΙΑΚΗ 26/5/2019		Β' ΚΥΡΙΑΚΗ 2/6/2019
	ΠΟΣΟΣΤΟ	ΨΗΦΟΙ	ΕΔΡΕΣ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΚΟΥΚΙΑΝΑΚΗΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	14,33	42		67,21
ΣΓΟΥΡΑΚΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ	41,98	123		32,79
ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΠΑΝΤΕΛΗΣ	34,81	102		
ΜΕΛΙΣΣΑΚΗΣ ΝΙΚΗΤΑΣ	8,87	26		164
				80

Αρμενιανά ομοιοκατάληκτα: Πανεπιστήμιο Αρμένων

Μικιό κοπέλι ήμουνε
κι από χαρτιά μηδέν
κι εδά που εμεγάλωσα,
νεώτερο ουδέν.

Καθόμουνε στον καφενέ
του πάνω Πατεράκη
και πάντοτε απολάμβανα
κι από ένα λουκουμάκι.

Χαρτιά οι μεγάλοι έπαιζαν
με γνώση και με χάρη
και δήλωναν Καθηγητές
που τόχαν για καμάρι.

Την πάσα αλήθεια θα σας πω
δε λέω παραμύθια
από μικιό κι από τροζό
μαθαίνεις την αλήθεια.

Ο Πρύτανης τση τράπολας
και τση πλατείας Ρήγας¹
ήταν ο Χαλβάς ο φούρναρης
και εκλεκτός τση ρίμας².

Ο πρώτος Αντιπρύτανης,
ο Γιώργης Βασμουλάκης
με βήτα Αντιπρύτανη
το Στέλιο Λαμπαθάκη.

1. Βασιλιάς

2. Ομοιοκαταληξίας

Καθηγητές εδίδαξαν
με κύρος και σοφία
κι όποιος κοντά μαθήτευσε
απέκτησε αξία.

Ο Μεγαγιάννης δίδαξε
κι ο Σίμος Καβρουλάκης
καλά καλός και άξιος
κι ο Γιώργης Γαβριλάκης.

Δίδαξε ο Γιάννης Βαγιωνής
κι ο Προεστομανώλης
και ο Ζαχάρης ο Καβρός
κι ο Λούρος ο Μανώλης.

Μα κι ο Βασίλης ο Καβρός,
παίκτης πολύ κεφάτος
χαρτοπαίξια δίδασκε
μέχρι πολύ προσφάτως.

Δεν πρέπει να παραλειφθεί
ο Μήτσος Καλλιβρέτος,
πάντοτε λιγομίλητος
και χαρτοπαίκτης ντρέτος³

Ήτανε Δάσκαλοι σοφοί
και άσσοι στην παρέα,
με αριστούχο φοιτητή
και τον Πατεραντρέα.

Όταν το μάθημα έκαναν
περίεργα μιλούσαν
και λίγοι καταλάβαιναν
τι πράγματι εννοούσαν.

Πόρκα μιζέρια⁴ έλεγαν και
γκορεχέλ⁵ επίσης

3. *Ευθύς, ειλικρινής, ίσιος*
(ιταλ. **diritto**)

4. **Porca miseria** (ιταλ.)
σε ελεύθερη μετάφραση,
καταραμένη φτώχεια

5. **Go to hell** (αγγλ.), άμε στο
διάολο

πολύ αργά κατάλαβα
την έννοια της ρήσης.

Παίξε μωρή απανάλυσ⁶
και μην ξανοίγεις πέρα
δε θα σε περιμένουμε
να φάμε ούλη τη μέρα!

Πυκνό το ακροατήριο,
γεμάτη η πλατεία
παιδεία ν' αποκτήσουνε
είχανε ούλοι, χρεία⁷.

Πρώτος στο ακροατήριο
ήταν ο Καβρός ο Γιάννης
που τον γνωρίζαμε καλά,
μόνο, ως Γερογιάννη.

Ανελλιπώς παρίστατο
και όρθιος ακόμα
και γρύλωνε⁸ τα μάθια του
μη χάσει κάνα κόμμα.

Ποτέ δεν απουσίαζαν
τα Αραπατσακάκια,
ήτανε παίκτες δυνατοί,
πολύ καλά παιδάκια.

Θα πρέπει να προσθέσουμε
το Δημητρώ το Τζίμη
που ήταν εξαιρετικός
και τση πλατείας τζίνι.

Ψιλό χαρτάκι έπαιζαν
μπυρίτσα και κρασάκι,
όπου τα απολάμβανε
ούλο το παρεάκι.

6. (η), *Λέξη που χρησιμοποιείται
στον Αποκόρωνα και σημαίνει
μικροαπασχόληση, μικροδου-
λειά, πρόχειρη διευθέτηση. Εδώ
χρησιμοποιείται περιπαικτικά και
έχει την έννοια του παρακατι-
νού. Αντωνίου Ξανθινάκη: Λεξικό
Ερμηνευτικό και Ετυμολογικό
του δυτικοκρητικού γλωσσικού
ιδιώματος, Πανεπιστημιακές
εκδόσεις Κρήτης, 2^η έκδοση
2001, σελ. 87.*

7. Ανάγκη

Οι σημερνοί που παίζουνε
είν' ούλοι μαθητάδες,
μα άξιοι συνεχιστές
με τέθοιους πατεράδες.

Πανεπιστήμιο ήτανε
και μη γροικάτε γλώσσες
από κειδά ξεκίνησα
κι έμαθα ξένες γλώσσες.

Παλιός Αρμενιανός

8. Γούρλωνε

Συστάθηκε σε σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Κρητικών Σωματείων

Συστάθηκε σε σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Κρητικών Σωματείων, που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες της 24.06.2018.

Πρόεδρος της Πανελληνίας Ομοσπονδίας Πολιτιστικών Κρητικών Σωματείων επανεκλέχθηκε ο κ. **Μανώλης Πατεράκης** ο οποίος και πρώτευσε στις ψήφους.

Η πλήρης σύνθεση του νέου Δ.Σ. έχει ως εξής: Μανώλης Πατεράκης, Πρόεδρος

Γεώργιος Χριστοδουλάκης, Αντιπρόεδρος Α' **Βασίλειος Κολυδάκης**, Αντιπρόεδρος Β' **Παντελής Πρεντάκης**, Αντιπρόεδρος Γ' **Βασίλειος Σταυρουλάκης**, Αντιπρόεδρος Δ' **Νίκη Βομπιράκη**, Εκπρόσωπος Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων

Χαρά Κουρτικάκη, Γενική Γραμματέας, με αναπληρώτρια την κα **Εμμανουέλλα Τσώρου**

Γεώργιος Πατεράκης, Ταμίας με αναπληρωτή τον κ. **Βασίλειο Στεφανουδάκη**, **Βικτωρία Λιλυμπάκη**, Υπεύθυνη Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων

Αντώνιος Γιαννουλάκης, Έφορος **Αργυρώ Λουκάκη**, Μέλος **Στέλλα Βερτινάκη**, Μέλος **Αντώνιος Βλαχιώτης**, Μέλος **Νικόλαος Καμπούρης**, Μέλος **Γεώργιος Φραγκάκης**, Μέλος

Ελεγκτική Επιτροπή
Κακουλάκης Κωνσταντίνος, Πρόεδρος **Χριστοδουλάκης Εμμανουήλ**, Μέλος **Βούλγαρης Ευάγγελος**, Μέλος

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η **Ειρήνη Μαρκογιαννάκη**, σύζυγος **Μιχάλη Γεωργίου Κοτρωνάκη**, στις 23 Απριλίου 2019 γέννησε αγοράκι. Τους ευχόμαστε να τους ζήσει και να το χαίρονται!

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Στο πανελλήνιο πρωτάθλημα κούνγκ-φου, ο **Στέφανος Δημητρόπουλος** πήρε τη δεύτερη θέση και το ασημένιο μετάλλιο. Ο Στέφανος Δημητρόπουλος είναι εγγονός του Γιάννη Βασιμουλάκη.

Πρωτομαγιά

Με τη φροντίδα του Πολιτιστικού Συλλόγου Αρμένων, κατασκευάστηκε και φέτος, το πρωτομαγιάτικο στεφάνι, και το βράδυ της Πρωτομαγιάς, κρεμάστηκε στο πλάτανο της πλατείας του χωριού μας, όπου περιμένει τον Άη Γιάννη, στις 24 Ιουνίου, στη γιορτή του Κλήδονα για να καεί στις φουντάνες.

ΔΩΡΕΕΣ ΣΤΗΝ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΜΑΣ

Το περασμένο τρίμηνο λάβαμε από τους αγαπητούς αναγνώστες τα παρακάτω ποσά ως οικονομική ενίσχυση της εφημερίδας μας. Τους ευχαριστούμε όλους θερμά.

Βενιεράκη Σπυρίδωνα	Καλύβες	30 €	Πατεράκη Γιάννη	Χανιά	40 €
Βασιλάκη Μιχαήλ	Βέροια	30 €	Ξενάκη Ειρήνη και Σπύρο	Αμερική	200 €
Νερτατζάκη Σοφία	Αθήνα	30 €	Βεζάκη Νικόλαο	Αθήνα	40 €
Γεωργουδάκη Γρηγόρη, στη μνήμη της Αικατερίνης Γεωργουδάκη (Ραμνή)	Χανιά	80 €	Μαμαλουκάκη Χρυσούλα		
Προεστάκη Κωνσταντίνο του Εμμανουήλ	Αρμένιοι	30 €	Θεοφίλου Χριστίνα	Αθήνα	50 €
Ευπολιτάκη Φώτη	Αρμένιοι	10 €	Τσιτσιρίδη Χρήστο του Ιωάννη	Χανιά	50 €
Μαρινάκη Μιχάλη	Αρμένιοι	20 €	Κοκοτσάκη Ολυμπία	Χανιά	50 €
Στη μνήμη της Μαρίας Ορφανάκη-Ζερβάκη, τα παιδιά της	Αρμένιοι	50 €	Μαντωνανάκη Στέλιο	Αρμένιοι	50 €
Τερεζάκη Μανώλη και Αλέκο	Αρμένιοι	50 €	Κοτρωνάκη Μιχαήλ του Γεωργίου	Αρμένιοι	20 €
Νικητάκη Χρήστο	Αρμένιοι	20 €	Τσακίρακη Μανώλη	Αθήνα	20 €
Βαγιωνάκη Σοφία	Αθήνα	50 €	Κολώνη Ρούλα	Χανιά	10 €
Βρυωνάκη Κωνσταντίνο	Χανιά	30 €	Παπαδάκη Μάνθο και Νίκο στη μνήμη του θείου τους Μιχάλη Τερεζάκη		150 €
Ανδρουλάκη Αλέξανδρο	Πειραιάς	100 €			
Παπαδημητρίου Νικόλαο	Αθήνα	40 €			
Παπαδάκη Γεώργιο	Καλύβες	40 €			
Παπαδάκη Στέλλα	Αθήνα	20 €			
Ηλιάκη Θεόδωρο	Αθήνα	30 €			
Νευράκη Νικηφόρο	Αθήνα	20 €			

Οι οικονομικές προσφορές μπορούν να κατατίθενται στο λογαριασμό GR9001101560000015676103433 της Εθνικής Τράπεζας δηλώνοντας στην τράπεζα το όνομά σας, ή να αποστέλλονται με ταχυδρομική επιταγή στη διεύθυνση: Τσακίρακις Γιάννης, Σουλίου 124, 173 42 Αγ. Δημήτριος και στη συνέχεια να ενημερώνετε την εφημερίδα στο τηλέφωνο 210-9916613, για να σας σταλεί η σχετική απόδειξη.

Ιτζεδίν... η μνήμη της πέτρας

Μια ψηφιακή δημιουργία τριών μαθητών του Γυμνασίου Βάμου (Τσιτσιρίδη Μανώλη - Φραγκιαδάκη Μανώλη - Χαιρετάκη Κατερίνα) συμμετείχε στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό Ψηφιακής Δημιουργίας της Εκπαιδευτικής Τηλεόρασης με τίτλο «Η ιστορία σου είναι ιστορία της πόλης σου».

Θέμα του βίντεο τα σκαλίσματα των φυλακισμένων του Ιτζεδίν τα οποία χρονολογούνται από το 1902 μέχρι το 1971. Τα κείμενα έγραψαν οι μαθητές μαζί με την συντονίστρια εκπαιδευτικό και τις φωτογραφίες τράβηξαν οι ίδιοι.

Το τραγούδι που συνοδεύει την παρουσίαση είναι «Τα πέτρινα χρόνια» του Σταμάτη Σπανουδάκη από την ομώνυμη ταινία του Παντελή Βούλγαρη, ο οποίος ευγενικά το παραχώρησε.

Ο τίτλος εμπνευσμένος από το βιβλίο, του πρώην Πρύτανη του Πολυτεχνείου Κρήτης

Γιάννη Φίλη, «Η Δικαίωση».

Η είσοδος στο μνημείο και η λήψη των φωτογραφιών έγινε μετά από ειδική άδεια της ΕΤ.Α.Δ. (Εταιρεία Ακινήτων του Δημοσίου).

Πληροφορίες για αυτόν τον ιστότοπο drive.google.com

Ιτζεδίν η μνήμη της πέτρας - Γυμνάσιο Βάμου.mp4

Έντεκα γαλάζιες σημαίες στον Αποκόρωνα

Έντεκα γαλάζιες σημαίες δόθηκαν φέτος σε παραλίες του Αποκόρωνα, όπως ανακοίνωσε η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης. Με ανακοίνωση του ο δήμος επισημαίνει ότι «στα όρια του Δήμου Αποκορώνου έως το 2015, βραβεύονταν με έξι (6) γαλάζιες σημαίες» προσθέτοντας ότι «αποδεικνύεται στην πράξη η μεθοδική δουλειά που πραγματοποιήθηκε τα τελευταία (4) τέσσερα χρόνια και η προσήλωση στην στήριξη του τουριστικού προϊόντος του Αποκόρωνα».

Οι Γαλάζιες Σημαίες στο Δήμο Αποκορώνου

Ήδη ο Δήμος άρχισε να αναρτά τις σημαίες στις επιλεγμένες θέσεις.

(2019): Αλμυρίδα, Καβρός/Anemos, Καβρός/Eliros Mare, Καβρός/Georgiopolis Resort, Καβρός/La Mer Resort, Καβρός/Mythos Palace, Καλύβες Ξυδά, Κουανή, Μαϊστράλι, Περαιστικός/Mare Monte, Περαιστικός/Pilot Beach.

Που δεν κολυμπάμε:

Σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία, με απόφαση του Αντιπεριφερειάρχη Χανίων, μεταξύ των άλλων, απαγορεύεται η κολύμβηση σε ζώνη 200 μέτρων εκατέρωθεν του στομίου εκβολής στη θάλασσα του αγωγού του Συστήματος Επεξεργασίας Λυμάτων του Οικισμού Καλυβών.